HADRIANI BEVERLANDI
DE
FORNICATIONE
CAVENDA
ADMONITIO.
SIVE
ADHORTATIO
AD
PUDICITIAM
ET
CASTITATEM.

Editio Nova & ab Autore correcta.

Juxta Exemplar Londinense.

cIↃIↃc xcviii.

HADRIANI BEVERLANDI

DE

FORNICATIONE

CAVENDA

ADMONITIO,

SIVE

ADHORTATIO

AD

PUDICITIAM

ET

CASTIMONIAM.

Viro Clariſſimo

EDUARDO BERNARDO

S. P. D.

Hadrianus Beverlandus.

QUamvis tuæ literæ, Vir Clariſſime, nonnihil habeant acredinis, ſingularem tamen mihi attulere dulcedinem. Sciebam enim te illas non vulnerandi, ſed ſanandi cauſa ſcripſiſſe. Quare non poſſum non gratias refundere maximas pro ſalubri admonitione. Profectò γλυκύπικρον iſtud candidioris amici uſque adeo cor meum pertentavit & animum, ut nihil magis habeam

in votis quam præsens à præsente identidem eodem ἐμῷ πκρῷ irrigari ac perfundi. Et cum fama mea laboret (quà jure quàve injuria definiat Lex Rhemnia) enitar omnes illas calumnias vitæ morumque emendatione eluere. Fateor me sæculi deliciis inescatum in lubrica illa semita cecidisse non semel. Non tamen sponte nocens, sed ἀναίτιος, ut alii viri egregii, lapsus cinere & cilicio peccatum expiavi. Ex quo placuit Deo se mei misereri, & Sereniſſimo Regi visum fuit me postliminio restituere in patriam, desii quoq; pœnitendas sectari voluptates: adeo ut juveniles infirmitates nunc non plus ad

me ſpectent quam ad infantem ſecundinæ. Et cum nemo ex muliere ſatus perfectum habitum conſequi poſſit perſeverandi in puritate, (nam lex hujus peccati ſemper obluctatur legi mentis renovatæ) ideo peto ut tuo in rectam ſemitam ſubinde retinear conſilio. Cum longioris vitæ prædem arceſſere non poſſim, tempus eſt ut inter vitæ mortiſque diem ſtatuam interſtitium, quo cœleſtia poſſim cernere & tandem Chriſto duce adire. Quod ut ritè perficerem non potui alium exoptare Inſpectorem quam te εὐσεβέστερον. Citatis itaque paſſibus Oxoniam verſus propero. Dabam in procinctu ipſis Kalendis *Februarii A. D.* clɔ Iɔc xc.

CUM Libellum meum de P. O. post sexdecim annos forte mihi monstraret ac prælegeret Germanus, vix exprimere potui qui fuerim consternatus quod scripturiens talibus tempestatibus olim jactatus essem. Damno caloremimprovidæ illius ætatis. Detestor adulterinum stylum & nequiorem sensum. Gratias Deo quod tandem velamen, quo miserè cæcutiebam, ab oculis meis amoverit, nec sriverit me diutius huic pertinaciæ patrocinia quærere absurdiora. Idem ille cordium scrutator Deus adeo mihi fuit propitius eamque mihi mentem dedit, ut omnia, quæ de hoc argumento scripseram, combusserim, & libros de P. V. ad Rectorem M. Academiæ Lugduno-Batavæ transmiserim. Rogo omnes qui clàm, vi vel precario aliquid à me possident MS. ut istud mihi remittant, ut & id ipse quoque tradam Vulcano. Quod si quis negligat, illi omnes imprecor calamitates quæ Maligno & Perfido solent contingere. Hoc vestra intererat non ignorare.

HADRI-

HADRIANI BEVERLANDI

DE

Cavenda Fornicatione

ADMONITIO.

PErmittite, Academici ut vos exhorter ad Pudicitiam & Castitatem. Quanquam mihi non arrogo ut recta præcepta ipse æger valeam dictare: conabor tamen, quantum mea mediocritas fert, homunculus unus è multis vernans, talia ægrotis suggerere consilia, quibus naturæ vitium, si non in totum deponere, at saltem non ultra fovere pergent quantulocunque modo edocti. Et cum primæ schedæ

non nimis verecundæ displicuerint multis, spero has chartas, quas magno temporis & ætatis intervallo literis esse mandatas stylus indicat, offensuras nullis. Quantum in orationis, tantum in vitæ genere profecimus, quod utrumq; nunc temperatum esse jurati quoque hostes non negabunt.

Quoties crudeles illas, quibus tantopere insaniunt impuberes & ultrò in sui exitium ruunt pubescentes, recogito petulantias: toties indignatione commoveor, quòd duo vel nemo temerè ac impunè in nefarias has passiones prorumpentes, figuratè aut apertè redarguerit, aut maturè serióque repressérit. Nulla alia magnopere re perseverant flagitiosis desideriis indulgere minores, quam quod ea flagitiosa esse ignorent. Tardè cognovi fraudi esse adolescentibus, quod nesciant se sua vivendi spatia præcipitare, avidè atque effrænatè obsequendo voluptatibus corporis. Cùm itaque stupor ætatis sibi ipsi sit maxima clades, non intempestivum fore putabam, si caliginem, qua universa premitur pubes, discuterem, & instantis pariter ac æternæ mortis, quod inopinantibus imminet, inhiberem ac averterem periculum. Licet multò satius videri possit hasce ne-

nequitias silentio damnare; facit tamen morbi epidemici gravitas ut de remedio cogitare debeamus. Novimus quanto quis odio, ubi maturior tristissimas stultitiæ suæ pœnas pendet, prosequatur illum, qui primus amentiæ frœnum laxavit aut supparasitatus fuit. Ob hanc indulgentiam matrem, ob eandem conniventiam Senecam multis execrationibus proscidit Nero. Agedum, sui oblitos ad saniorem mentem revocemus, sanitatis sanguinisque sui prodigos discriminibus liberemus.

Nullum animal ab satu ad mortem festinat: solus homo in natalis sui exordio in suum suapte sponte ruit parricidium. Simulac sciendi cupido *Quomodo in mundum pervenerit homo?* se incipit in puero moveri, statim fit inquietus, subargutulus: ubi eam indeptus est notitiam fit ingeniosè procax. Per totum adolescentiæ tempus hoc pruritu conflictatur miselus, & quanto ingeniosior, tanto nequior asellus.

Ne itaque intempestivè hæc scientia adolescentulos incitaret, oportet tenellula ætas roboretur *Innocentiâ*. Tum regi debet puer cum incipit se posse regere. Nam

cum sibi videatur maximè sapiens, idiotâ stultior est.

Hos stultos ante cæteros obsidet antiquus Draco. In iis delicias facit Saclan. Et ubi in lecto indomiti phantasiis se dant prætextati, cum illis pervigilat κύπρις donec eos his irretiat erratis.

Vos qui cupitis liberos innocentes, ne sinite eos solos, vel cum ejusdem ætatis pueris dormire. Si illos velitis integros ac incolumes ne permittatis vestros cum abjectis, petulantibus, & lacessentibus ludere aut natare. Nam cum relaxandi causa se jucunditati dat juventus, sæpe Davus aut Geta vernili blanditia herilem filium scitu exitiosissimum docuit. Trivialis sortis pueri, plerumque majorum ejusdem educationis juvenum nequitiis incrustati, solent verniliter bene natis blandiri & alter alterum in vitium trudere Quare arcete à familia vestra malè præcinctos & in liberorum tuorum convictum arcessite æqualem lectissimæ pubis delectum. Adolescentes sanctiore disciplina muniti parata exitiis brevia paælucentibus pharis fideliter notant ac indicant. Præterea vos parentes cavete ne quid fœdum, turpe, lasci-

laſcivum, triviale aut ſcurrile in eorum conſpectu faciatis aut dicatis. Curate tote ne talia efferatis quæ malè ſuſpicacium σωφροσύνῳ accendant. Tenerrima in minutis oculorum auriumq; verecundia. Animum ad quodvis intendunt naſutuli. Ad anceps verbum dubitant ingeniumque advocant auriti. Et cum maximè, naturâ ſtimulante, ſenſuum delectationes appetant φῆθοι, omnia quoque in delectabiliorem deflectunt partem, nunquam ſibi ipſi non infeſti.

Cuivis affectui fervidè inſerviunt adoleſcentuli & dum quod velint promovent, quaſcunque occaſiones non tam legunt quam rapiunt. Sæpe blanda titillatione incenſus inhibetur à pudore: ſed ne flamma interiores edat medullas, ſe ſubducit in diverticulum & ad peſſimum quodque deſcendit commentum. Cum itaque ſuſpicionibus minimis commoti, aucupiis lumbos perurentibus ſe paſcent improvidi, ideo illis adſit Ephorus, qui eorum geſtus & greſſus obſervet, inſubidoſque eorum appetitus miti cenſurâ, pudoris fræno, domet. Joſephus fratres ex Bala Zilphaque natos inter ſegnia voluptatum

tum ad hanc temulentiam pronos accusavit detulitque ad Patrem Jacobum, *Gen.* xxxvii. 2. qui itidem alia, sed falsa, commenti sunt ut adolescentem facerent invisum.

Plato dubitat an à pœna capitis possint excusari qui tam malitiosè se destruunt. Plinius illos veneficis comparat, quæ partum medicamentis abigunt. Marcionis mollitiem immani Herodis crudelitati æquiparat Tertullianus. Æschines ob hoc crimen Timarchum è consortio hominum proscripsit. Utut sit, ne conniventiâ Pontici fiant deteriores, patratum facinus severâ emendatione lustrandum. In Gallia si inter colluſores quispiam tam profligatæ fuerit improbitatis, ut audeat hoc ἁμάρτημα committere, illum solet turma distento sago in sublime jactare:

Ibis ab excusso missus in astra sago.

Profectò nihil sanitati & crescenti vigori damnosum magis esse quam hanc stoliditatem norunt quotquot deliciarum carnalium pœnitere incipiunt. Sicut sanguinis profusio debilitat hominem, ita intem-

tempestivâ seminis, quo conglutinatus, excretio infringit & frangit crescentem. Μαλθάκους, ἐκτεθηλυμένους καὶ ἀσώτους, celeri viâ ad effœtam labi ætatem nemo nescit, qui noverit non magna molitione se perdere posse immaturos. Sicut ex Sodomæ pomis, ita ex his malis intempestivè lectis, ampla cinerum seges*. Qui à teneris hanc audet inchoare ἐγκοπὴν, ille sui ipsius est μάστρωπος. Simulac adolescens phantasiæ operatur incestæ, simul quoque concitatissimè tendit ad mortem. Qui tam pretiosum dilapidat oleum, is sibi sanguinolentas infert manus. Qui sævo sanguine manus suas commaculat, is sui crudelissimus interfector. Dissolvit conglutinationem, quâ, adversante naturâ, divulsâ pedetentim cinerescit homo. Proinde erudiat Doctor furiosos quam capitalis stupor sit se contra naturam incestare. Discant hi verecundiæ suæ temeratores, qui tam inexpia-

* *Planta quæ citius quam par est floruit, flavescit. Fruges si spicam ante geniculum protulerit inanis erit & semen imperfectum* ἐκ Κήπου Ἀδωνιάκου. Arriani Epictetus, iv. 8.

piabile ſcelus audent patrare, *Regnum Dei non poſſeßuros molles*, 1 *Cor.* vi. 9. Quo dicto Ambroſius Auguſtinum, mollitie hac madentem, ab inani ac ſterili voluptate revocavit ad virtutem.

Hoc flagitium, quod in perniciem generis humani dementia excogitavit, patranti voluptati eſt: ſed ejaculato œſtro ſequuntur maximi doloris aculei, qui mentem obtundunt artuſque omnes & nervos depopulantur. Vos qui demum exitialem incipitis intelligere inſaniam lanugine reſecate pueriles errores, facitote finem ſuppliciis tanti ſtuporis. Quis autem eſt integri ſenſus qui Diogenem falſis deluſum imaginibus non abhorreat? Integræ famæ qui Dionem Pruſæum non oderit? animi ſui ſalutiſque ſatagens, qui Jul. Cæſ. Vanium non tardipedi Deo devoveat. Fit enim ὅπως νεκρόν. O demens!

Ipſam crede tibi naturam dicere verum,
Iſtud quod digitis, Pontice, perdis homo eſt.

Elementa hujus pruriginis eradicate monito D. Pauli, *Omniſcio Numini præter inno-*

nocentiam nihil eſſe ſecretum Ille enim eſt intimus cognitor, domeſticus ſpeculator, aſſiduus obſervator, individuus teſtis, & inſeparabilis judex, ultorque ſeverus. Quis non timeat omnia videntem, occulta animadvertentem? Qui iſtud figmentum malum nutrit, ille idem nunquam non experietur contumax. Hæc mollities in pueritia fœmina eſt, ubi robuſta evaſit, maſculus fit. Nam *ſi ſecundum viam tuam perrexeris incedere, etiam cùm ſenueris non recedes ab ea. Prov.* xxii. 6. Qui blandiendo dulce fovet malum, ille in ſinu alit ſerpentem, educat ſcorpiones & emittit Scolopendras. Nolite puerilis dementiæ memoriam refricare vel φλυαρολογοι præteritas nequitias enarrare in voluptate: ſed potius iſta deliria recolligite pœnitentes in amaritudine atque dolore, *Mementote Creatoris veſtri in diebus juventutis veſtræ, Eccl.* 12. Cum optimus quiſq; abſtrahatur à labore, & detorqueatur ad voluptatem: ideo adoleſcentiæ Moderator pubem provocet præmiis ad corporis mentiſque certamina, adhibito timore nolenti. Ubi hæc ætas recens, tum plicatilis; ſimulac dura nec corrigi nec reforma-

mari potest. Sicut quæ molli imprimuntur ceræ, altius descendunt: ita quæ primò imbibunt teneriores animi semper custodiunt. Prima formatio in omni ætate mirificos effert fructus, non solum quia nunquam deserit, sed usque in extremum vitæ tempus jucunda est. Quare si velitis ut ardua & aspera non detrectent majorennes, habeant minorennes laboriosam & *exercitam* juventutem. Coloris boni dignitas decet adolescentem: Hæc exercitationibus tuenda. Juventus non solum exercitiis membra fatigabat, sed & frigore atque pruina, inediâ ac fame indurabat corpora sua mentemque juvenilitet exultantem severioribus studiis vigiliisque improbis politiùs limabat. Esuriendo, sitiendo, algendo, æstuando, studendo evadimus heroes. Hac arte Hercules, Achilles, Themistocles, &c. adolevere. Ne in segnitiem torporemque resolvatur pubes, semper laudibus extollenda est virtus eaque sententiarum inculcanda præceptis. Si cupiatis ut liberi tui rectè adolescant, parcite illos tali cibo, qui nisi esurientibus placere non solet. Firma corporis constitutio acquiritur cibis vulgarioribus

ribus. *Bonarum rerum consuetudo pessima.* Plato jubet ut pueri ad vigesimum secundum annum vini usum ignorent, atque ut Veneris sint inexpertes usque ad solennium nuptiarum tempus. Simile Crotoniatas docuit Pythagoras, teste Jamblicho,

Satis est fluviusque Cereque.

Cum plus æquo semper, quæ volunt, appetant juniores, ideo si spes vestras velitis habere salvas, parciùs ætatulæ indulgete. Ventura damna non prospicitis si obsequamini eorum passionibus. Assueti non denegatis, ubi evaserint potentiores, malo more deliniti omnia immoderatè concupiscunt. Largimini quæ possessione quidem jucunda, ita ut & fructu sint necessaria. In vestitu adhibenda non exquisita munditia, sed moderata mediocritas. Scrutantium curiositati subducendi sunt libelli obscœni, lascivæ picturæ & propudiosæ imagines, hinnientium dulcedines. Nunquam plus soleo succensere quam cum quis scurrilibus facetiis virgunlarum aures audeat temerare vel earum oculos impudicis conscelerare & inquinare sche-

mis. Qui blandiore lingua permulcere & hiſce iconibus irretire audet ſpectatrices, ille ſincera vaſa incruſtat, & niveam lanam inficit nigrore.

Harum inceſtarum rerum venditores non tantum tædis ardentibus arida ſubdunt virgulta: ſed probrum caſtis, labem integris inferunt. His corrumpuntur boni, erudiuntur fracti & confirmantur jam ante perverſi. Non immeritò itaque Græci ac Romani Philiſcum & Alcæum Laturium Priſcum & Archilochum Parium proſcripſerunt exilio, quod propudioſis fœditatibus juvenum animos contaminaſſent. *Ælian.* ix. *cap.* 1. *Tacit.* iii. 70. Cum in conviviis licentius loquantur paraſiti & ſaturi convivæ, ideo frugaliores patresfamilias ſolebant filiolas è conſpectu eorum ablegare, ne acerbæ earum aures ſcurrilibus vocibus polluerentur. Ipſæ matronæ reputabant ſe beatas, ſi interiiſſent antequam frons earum illiberalibus & flagitioſis verbis verberata foret;

Vocibus obſcœnis omnique libidinis arte

utan-

utantur Ἐφύσαι. Risus ciendi frontisque exhilarandæ gratia jocis atque facetiis mulcere sæpe soleo ingeniosos: ita tamen ut religiosè istud decorum semper observem,

Salva mihi veterum maneat modo regula morum,
Ludat permissis sobria musa jocis.

Cum quicquid primum fluit ex amphora soleat esse limpidum, Deoque nihil magis sit acceptum quam primitiæ (cùm ob candorem tum ob ardentem favorem) ideo adolescentuli puro corde Deum colant & assiduitate lectionis sacræ habitum modestiæ & frugalitatis sibi comparent. *Orandum ut sit mens sana in corpore sano.* Statas horas in templo, in choro versetur adolescens & à Deo petat remissionem peccatorum & opem Spiritus Sancti, qua antiqui Draconis, qui per ovile Christi tanquam leo famelicus semper oberrat quærens quaquaversum quem devoret, retia cavere & effugere possit: & pro impetratis refundat iterum Largitori gratias, & non desinenti lingua Munifici concelebret laudes.

des. Conciones ſacræ quoque non ſegniter excipiendæ. Polemo perditæ luxuriæ adoleſcens poſtquam Xenocratem contra voluptatem perorantem audiviſſet, conſpuit ſcortillum. Acte, Neronis Concubina, Pauli apoſtoli inſtitutione ſacramentum militiæ Chriſtianæ dedit, ſi fides *Chryſoſtomo ad *Philip.* iv. 22. Cum ſolus amans ſua tædia fallere nequeat, atque hirquitallus plerumque evadat ὑβριστὴς, ideo fugiendum eſt otium, & ſeriis egregiiſque incumbendum ſtudiis. *Otio qui rectè uti neſcit plus negotii habet quam cui negotium eſt in negotio.* Nam otioſum, niſi vacet Muſis, invadit & occupat temulentia. Si non temulentus, fit deſidioſus, Deſidia eſt ſuſcitabulum cupiditatum, adjutrix vitiorum.

——— *Ni*
Poſcas ante diem librum cum lumine: ſi non
Intendas animum ſtudijs & rebus honeſtis,
Invidia vel amore vigil torquebere.

Improba

* *Vide & L.* 1. *c.* 4. *adv. vituper. vitæ monaſtic.* vel potius *Poppæa Sabina, de qua Tacit.* xiii. 45. *Ann.* Adde *Joſeph. Lib.* xx. *c.* 7.

Improba hæc Syren est tentatrix sanitatis. Ne homo lapsus nihil agendo vitam brevem faceret brevissimam providissimè Deus injunxit laborare. Frugi hominis est industrium, gnavum laborumque esse patientem. Boni patrisfamilias est frugalitatis & vigilantiæ exemplis prælucere suis. Ex inertiâ luxus, ex luxu morbi, ex morbis mors intempestiva. Ne itaque nos nihil agendo sepeliamus vivos mortem laborando fallamus, agros sarculo findamus & ad cretam usque fodiamus. Cum ὑπερίσατος per nebulam objiciat peccandi irritamenta ideo non tutum est juveni in solitudine vagari. Crates cum in latebroso secessu videret juvenem ambulantem interrogavit, *Quid illic faceret solus? Mecum*, respondit, *loquor*. Cui Crates, *Cave ne cum homine malo loquaris*. Nam si salax sis, malo viro proximus es. Pravæ illæ cogitationes, quibus hominem in exortu perfodit Samael, nobis semper adsunt. Quod imaginationes ex traduce lascivientes prurientesque inchoant, ille perficit. Omnes lascivæ phantasiæ sunt ex Satana, 1. *Cor.* vii. 5. Qui lascivis oblectamentis & ludibriis implicatus tentationibus dat locum,

cum, is incipit servire dominæ cupiditati, & cum obsequitur ad nutum ejus semper est paratus, & sub tyrannide impotentis sui hostis est quasi catenatus. 2 *Corinth.* v. 5. Cum itaque Spirituales nequitiæ mimum agere non desinant, ideo melius est cum quolibet esse quam secum. Cum lasciviendi occasio tollatur convictu juvenis probi, qui vitæ suæ modum habet, ideo imprudenti semper adsit ἐναντιοφύλαξ, coram quo peccare non audet. Convictor cum contubernali prodeant foras. Sic alter alteri in æmulationem virtutis accendet. Nulla res nos magis ab incepto pravo avertet quam si cogitemus Deum non tantum Inspectorem esse actionum nostrarum, sed & primos in cerebro motus lascivos scire & detestari. Si tamquam illo omniscio auspicemur cogitare & sic finiamus differere, nunquam tentationibus abripiemur perversis. Sicut Deo nihil acceptius puro animo: ita quoque nihil ei invisum magis quam spiritus immundus. Cogitemus cerebrum nostrum templum esse Dei. Si hoc delubrum hujus sæculi reduviis sit inquinatum & malarum cogitationum sordibus pol-

pollutum; necesse est Spiritus ejus sanctissimus recedat atque abeat totus. Quomodo purissimum Numen inhabitare vellet impurissimam cavernam πνεῦμα ἅγιον ἀκαθάρτου; Quare avertamus mentem à cogitationibus Deo exosis. Hæc est voluntas Dei ut salillum animi semper circumferamus mundum. Ὅτε πᾶς ἀκάθαρτος οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ. Si velitis hoc possidere purum, hanc tenete formam vivendi ut tantum corpori consulatis.

Quantum Socratici ceperunt ante penates. Si pater sis vive castè & temperatè. Nam si ipse fueris nepotatus, fieri aliter non potest quin tui filii tua quoque legant & mox impleant vestigia, *Peccaturo obstet tibi filius infans.* Cum Ἀφροδίτης γάλακτι οἶνον ἔφη ideo utamini vino exiguo 1 *Tim.* v. 23. Crates venereorum affectum cataplasma dicit esse famem. Hieronymus obluctantem carnem inediâ quorundam dierum subjugabat. *Epist.* 22. Hilarion ventrem modio subinde castigabat iniquo. *Quid faciam aselle ut non calcitres; Non hordeo, sed paleis te alam.* Mulierosus Stilpo vitiosam naturam ita duro vitæ genere compressit, ut nemo unquam in eo libidi-

nis orexin videriti *Estote sobrii.* Athletæ ut lucrarentur βραβεῖον abstinebant ab ingluvie ac Venere. *Ælian.* xi. 3. Quod si hoc fecerint vani ut obtinerent gloriam, quid non faciendum Christianis, qui subactâ ac domitâ cupiditate non caducam, sed immarcibilem reportabimus coronam.

Neque ullo alio fundamento cæteræ superstrui possunt virtutes quam temperantiâ. *Jejunium* enim *purgat mentem, sublevat sensus, nebulam cordis dispellit, carnem subjicit rationi, libidinis ardorem extinguit, inducit castitatem & accendit lumen pudicitiæ.* Hæc ille Expatrator Augustinus.

Vere spirituali Christiani jejunabant in pane, sale & aqua usque ad noctem, *Augustin.* i. 33. *de Morib. Eccl. Epiphan.* iii. 75. Abstinebant à carne & vino, *Chrysost. Hom.* 8. *de Pœnit.* & à Venere. 1 *Corinth.* vii. 5.

Cum pecori os humile & pabulo proximum, homini vero vultum erectum sublimioremque dederit natura; videtur ea hanc nobis imposuisse personam ut glorificemus creatorem nostrum in corpore & spiritu, quæ sunt Dei. Alendos non saginandos nos ratio docet. Quo quis magis corpus suum saburrat

eo

eo illud magis enervat. *Hippocrat. Aphor.* ii. 10. Nemo majora morbis quin & morti ſuggerit pabula quam qui voluptati ſubminiſtrat alimenta. Apoſtolus Cretenſes homines impuriſſimos cum Epimenide vocat γαςέρας ἀργὰς, Epiſt. ad Titum, *i. e.* πλυφάγυς *ventres celeriter degerentes* quicquid receperant cibi & ſemper inanes. Qui proſtratum appetitum acrioribus cibis acuit, is ſeipſum armat in ſuum exitium ſibique juſta facit. Non tantum corpus lædit intemperans, ſed & animum ſuum in diſcrimen adducit. Animi acies vigorque ſupprimitur crapula, & velut luto cœnoque demergitur. Omnis corporis ſagina noverca rationi. Nam cum ratio receptaculum ſuum habeat in cerebro, illud nimio ſanguine humoreque obrutum hebetet, mentem ejuſque functionem gravet intellectumque avertet neceſſe eſt. Viget quidem ratio, ſed contagio corporis ægreſcit. Mens corporeis ſordibus gravata premitur in terram: inque terram depreſſa & terrenis ponderibus curvata non poteſt concipere ſpiritualia.

O curvæ in terras animæ & cœleſtium inanes.

Cum caro dominatur famulatur ſpiritus: cum mortificatur caro vivit ſpiritus. Nam cum animus à corporis obſequio deceſſerit, iterum ſit ſui compos. Amici cujuſdam languor admonebat Plinium *optimos nos eſſe dum infirmi eſſemus.* Lib. vii. Ep. 26 adde 2 *Corinth.* xii 4. Quiſquis ergo animum mentemque ſuam exoptat vegetam atque alacrem *ſit ſobrius.* Generoſior ſpiritus animum deducit à corpore & cum meliore & divina parte verſatur. Anacharſis quia ſobrius & abſtinens ideo continens & ſapiens. *Strabo* I. vii. Si mens per hanc vitam hiſce cœni voraginibus fuerit immerſa, non poterit corpus deferens illico fieri particeps divinitatis. Ex quo ſuas exuvias deponit animus, eodem, quo ſemper fuit proſtratus, manebit ſopitus ſopore:

Quin & ſupremo cum lumine vita reliquit,
Non tamen omne malum miſeris nec funditus omnes
Corporeæ excedunt peſtes: penituſque neceſſe eſt
Multa diu concreta modis molleſcere miris:
Ergo

Ergo exercentur pœnis veterumque malorum
Supplicia expendunt ——

Proinde non niſi profuſus ſtupor videri poteſt nutrire animi deſertorem & corporeis voluptatibus cœleſtes, ad quas capiendas nati & inſtructi ſumus, prævertere delicias. Ne itaque mens perituri corporis ſit mancipium, ſed potius melioris partis flammula ardeat, æternæ mortis apparatum vigilantia ac ſobrietate avertamus. Vos autem commilitones, qui inſperatis pecuniis ditati largitate nimia inſolentiùs commeſſamini, nolite vos perditos longius perdere. Difficile eſt finem facere libidini niſi crapulæ feceritis. Non tam mare, vento æquor turbante, ſævit quam medullæ in ſpina dorſi vino calefactæ & inflammatæ. *Vel heri in Vino quam immodeſtus fuiſti!* Temulentus amabat nuda videre & βδελυρὸς monſtrare. *Habacc.* ii. 15. Sicut Dalila Sampſonem & Combabum Stratonica non niſi ebrios ſolicitarunt, ita iſtæ veneficæ, quæ lucem peroſæ vagantur per plateas, non niſi concubia nocte

vos

vos ebrios adoriuntur. Quare si velitis vestri compotes & has harpyas, has pestes, has cloacas præterire, ne mentis calorem vino obruatis, sed mordicus hæc tria reneatis.

Vesci citra saturitatem.
Impigrum esse ad laborem.
Vitale semen conservare.

Ex diurnis commessationibus inpura proveniunt somnia. Qui edunt priusquam esuriunt, quique bibunt antequam sitiunt, vivo gurgite exundant. Celsus *l.* iv. *c.* 21. præscribit ut incontinentes ex aceto edant rutam vitarentque ne supina dormiant; sed in utrumque latus, in aurem tempora, quietis sedes se vertant. Addit *Plinius lib.* xxxiv. *c.* 18. laminam plumbeam lumbis, radicem cicutæ testiculis applicandam, foliaque agni casti stragulis substernenda. Verum hæc omnia Leydæ inveni farfari esse folia. At vero ex quo in Britanniâ cœpi negligere cœnas, desiit me noctu interpellare Cupido. *Etiam in noctibus erudiverunt me renes mei.* Psal. xvi. 7.

Pessi-

Peſſimus eſt mos à veſpera ad noctem protrahere cœnas atque ad ſatietatem edere. Immundi ſpiritus hac ratione non ejiciuntur. Jejuniis macerari debent lumbi & jecur refrigerari lactucis. Sic hoc fiet gelidum & illi temperati. Si aliquid cœnandum, quo ſomnus membris poſſit conciliari laſſatis, veſcamini eſcis non nutrientibus. Paſcamini olivis, cichoreis, portulacis, rutis & ſubinde malvis *Cum maxima ſit menti cum corpore affinitas, ideo ad diſcutiendas laſcivas cogitationes prodeſt quoque Muſica. Pythagoras, ut phantaſma hilare imprimeret phantaſiæ ſolebat cubitum petiturus lyram pulſare & cogitationes ſociare chordis: matutinus πολύχορδον ſumpſit in manus perturbationeſque ex ſomniis collectas ejus modulatione expiavit, eâque in divini amoris aſcendit deſiderium. Mitigatur & hic furor mutatione locorum. Non tantum corpori ſed animo ſalubris eligendus eſt locus: agri, thermæ, ſtadia, aliique loci voluptatibus infeſti moribus ſunt exitioſi. Vitandi tales non ſecus ac ſi peſtilentia eſſent

Britanni olim unum ovum cum pane & lacte aqua mixto veſperi edebant. Buda. iii. 23. iv. 30.

eſſent infecti. Eſſeni, Therapeutæ, Pythagoræi, cum ſcirent omnia ſæculi lenocinia viſcata eſſe, in remotiſſimas abiêre ſylvas. Si tamen res tuæ expoſcant ut in hominum frequentia cogaris verſari, prudens meditatio præcedat greſſus tuos & irretortum iter teneant palpebræ. Ferito cum oculis tuis fœdus, ne videant vanitatem. Cum levibus initiis oriantur incendia: ideo faciem averte à muliere formoſa. Ἀρχὴ τῦ ἐρᾶν, ἡ διὰ τῆς ὄψεως ἡδονή. *Ariſtot.* ix. *Nicom.* Simulac formoſula laſcivo conſpectu intuita eſt hominem, incipit vir hærere & caligare. *Hoſeæ* iv. 8. 11. Levi ſigno palpebræ facit βοῶπις ut Argus apertis oculis pingat in tenebras. Ἔρως, ἔρως, ὃς καθ' ὁμμάτων σαίζεις πόθον, εἰσάγων γλυκεῖαν ψυχᾷ χάριν. *Theocritus in Helena.* Τῆς ποεύτες ἐπ' ὄμμασιν ἴμεροι ἔνθι. *Jeremiæ* lix. 10. Catablepæ non tantum faciunt ut intuentes oculos habeant ſeptemplices, & cæci fiant, *Proverb.* vi. 32. ſed penetrabili hoc φίλτρῳ faſcinant, jaculis occidunt Νυμφολήπτους. ὀφθαλμὸς δ' ὁδός ἐστι. *Muſæus.* ὁδοὶ κάλλεος αἱ ὀφθαλμοί. *Max. Tyr.*

Si itaque nolueritis mobili oculorum pe-

petulantia fascinari aut jaculari sagittis, nolite ad sequacium pupularum fulgetra respicere. Γυναικὶς ὀμματα ἀκμάζοι βέλη. Summa μαλακία desidere in Cathedris puellarum. Cum perpetuo risu pulmonem aeraque osculis atque cachinnis impleant proci ac puellæ, fieri aliter non potest quin inexplicabilibus alter alteram irretiat laqueis. Animo virili muliebres alinuntur infirmitates, enervatur vigor, & majestas virilis in similitudinem sui consortii discingitur ac solvitur. Et cum ad universi contemplationem maxima impedimenta sint mulieres, ideo studiosus, quamdiu Academicus, ne somniando quidem cogitet has formæ suæ nundinatrices. Lydia Sybarin *gymnasii florem & olei decus* amando perdidit. Quare antequam ætas dederit censendi, cavendi & eligendi maturitatem, nolite ad has cruces descendere. Quod si casu incidatis in virgines, semper erga illas adhibitote reverentiam. Verecundiâ oris frontisque magnum utrique sexui ornamentum. Procul ab ingenuo & generoso spiritu humiles dialogismi, procul à mente libera illiberalis garriendi ἀσελγεία.

Δια-

Διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐπὶ τὸ ξυνεσθίειν
Διαλέγοιντο γυναιξίν. Ὁμιλίαι κακαὶ ἀδολεσχίαι.
Κακοῖς ὁμιλῶν ἢ αὐτὸς ἐκβήσῃ κακός.

Quoties ad peccandum ſolicitat oculus, illum non cum Democrito radicitus evellite, ſed cum Clitomacho ab omni fœditate avertite. Si obſcœna narrentur auriculas non detergite, ſed illas claudite cerâ, illamque petitote ab illa nave

Quæ Siculos cantus effugit remige ſurdo.

Nam ſi ludicris ſalibus patulas præbueritis aures, ſtatim per eas quaſi per naturales canales in cor intrat libido. Sicut putridum membrum, ne ſincerior pars inficiatur, abſcindimus: ita quicquid noxium eſt & peſtiferum amputemus. Si manus gangræna ſauciata ſit, illam reſecemus: oculi ſi incipiant ſcintillare & tremere, eos eruamus: Vaſa exſtantia ſi rebellare per-

pergant, demetiamus: non falce aut novacula cum Origene, ſed cum D. Paulo fervidâ in virtutem contemplatione. Circumcidendum *cordis præputium*, *Deut.* x. 16. Circumciſio illa fit cùm abnegamus noſmetipſos, cùm mundamus nos ab omni inquinamento carnis & ſpiritus, cùm carnem cum vitiis ſuis affigimus cruci, cùm concupiſcentiam coarctamus continentiâ: cùm lumbos mentis præcingimus, *id eſt*, cùm animi intentiones ſegregamus ab illecebris inquinantis contagii & inſubidos impetus refrænamus. Quod ſi fecerimus, capere poterimus, quid ſit ἐυνȣχίζειν ἑαυτȣ̀ς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν ȣ̓ρανῶν. Nam ſi à Deo petatis caſtitatem, & interim carnis deliciis dementati ejuſdem deſideriis ſuccumbatis & operemini, minus audientem fatigatis. Cum Neophyti propudioſam circumciſionis cicatricem ſtuderent tollere, & interim veterem hominem non exuerent, illos reprehendit Apoſtolus, 1 *Cor.* vii 18. *Nolite*, inquit, *tam ſoliciti eſſe in extendendo ἀκροποσθίαν ſupra κυτταρὸν ſpaſtro: ſed potius curatote ut cordis evellatis præputium. Nam ſive circumciſi ſive recutiti nihil eſt, ſi non obſervatis in vir-*

ginitate pudicitiam, & in conjugio castitatem. Quod idem dicitur, 1 *Pet.* iii. 21. de Baptismo, *Non sufficit ut sordes corporis abluantur aquâ, sed oportet Deo spondeamus cor purum, ut quemadmodum insigniti sumus terreno cœlesti quoque adumbremur εἰκόνι*, 1 *Cor.* xv. 49.

Cùm castitas præcipuum & unicum sit puellarum peculium, ideo virgines semper sint amictæ indumento castitatis. Sciant misellæ se fragile & sua natura inerme, & ad omnes tentationes expositum circumferre vasculum. Dies itaque & noctes circa corporis sui sanctitatem excubent prudentiores. Maximum castitatis conservandæ munimen aspectus verecundiâ suffusus. Pulchritudo oculis condecorata decoris non tantum amatores ex adverso intuentes à proposito lascivo avertet; sed ipsos raptores horrore simul & veneratione perfundet. Sicut Xenophontem, Xenocratem & Domitianum mirè decuit verecundia: ita quam maximè Puellam exornat. Quam scitè mulieres deceat verecundia exinde conjicite quod ipsa prostituti pudoris mancipia, publicis objecta ludibriis, semper fingant, quam non habent, modestiam.

Inter

Inter tot mala *hoc unicum bonum* poſſidet fœmina. Caveat itaque prudens, ne hoc ornamentum prodigat aut proſtituat. Ne pudica labiis hiantibus catillet in triviis. *Syrach* xxv. 34. Impudentis eſt nimis liberali per plateas incedere vultu. *Divortant mores virginis longè à lupæ.* Impudicam oſtendit inceſſus rythmicus, vagus oculorum flexus arguunt impudicam, nutus atque renutus manuſque rejectâ cervice motæ ad pectus adulteram produnt mentem, procax cum protervo riſu verbum poſcit oppreſſiunculas. Quare quæ cupit eſſe caſta & haberi honeſta, frontem non gerat extenſam aut porrectum os: ſed lumina habeat in ſinum dejecta. Cum ſequior ſexus parum per ſe tutus ſit, ideo vigilent parentes aut propinqui ne filiæ vagentur incuſtoditæ. Degant minorennes ſub matris, patruæ aut tutricis conſpectu: non ἐν θαλάμῳ, ſed ἐν γυναικωνίτιδι. *Suid.* v. Νίλος. Intra gynecæi penetralia ſe contineat pudica. Παρθενικὴν ἢ φύλασσε πολυκλείστοις θαλαμοίσι. Priſcis illis temporibus, cum famoſa ſimillima meretrici eſſet, filiolæ educabantur in gremio matris. Apud Judæos matronæ aulam: virgines a-

trium non egrediebantur. *Philone.* In Italia matresfamiliæ cum filiabus non tantum intra secreta domestici laris manent, sed certis locis, in quæ rarò veniunt viri, occlusæ ita sunt arctè ut filiusfamilias suam vix videat matrem. Quæ autem ob officia domestica coguntur egredi, illæ non nisi ore velato prodeunt. In Germania & domesticis finibus se continent integellæ, & si foras exeant prætereuntium juvenum alloquia taciturnitate aspernantur. Si aliquis te ludibundè attrectet, noli increpare petulantem, sed abito læta. Nam si dignata fueris loqui & aperire labella, his hamis cedes in prædam.

Prima nocte domum claude, neque in vias
Sub cantu querulæ despice tibiæ.

Cùm illæ virgines, quæ cum pueris consuescunt à teneris, nuptæ imperitent maritis, ideo ludant virgunculæ cum pusiolis, nec ulli sint affabiles quam matronæ. Segreget se pudibunda à cœtu puellarum, quæ famâ laborant. Integra fama sine fabula. Si autem ob justas nuptias am-

ambiatur matura, circumſpiciat ne irritet procacem. Sicut roſæ ſpinis & mella muniantur apibus: ita virginitas torvâ verecundiâ ſit ſacra & ſancta. Plurimum in ſui munimen valebit nupturiens ſi templo ſuo præficiat ædituam moroſam, *pudicitiam.* Cum infirmus animus facilè adulationibus, blanditiis, doniſque capi poſſit, ideo quævis blandè oblata ut inſidias & corruptelæ illecebras perſeveranter reſpuat virgo. Μηλοφόρων humanitates averſis auribus ſpernat, Florum ſerta defixo in terram vultu abneget.

——Τὰ γὰρ πυρὶ πάντα
Βέβαπται. ——

Cum enim oſculum ſit ſpuma ſubantis & jaculatum quintâ ſui veneni parte inficiat amatam, ideo prudens ne prioribus labris ſe ſinat ſalutari.

Φεῦγε κακὸν τὸ φίλημα, τὰ χείλεα φάρμακον ἐχίδνης.

Omni niſu avertendus eſt tactus. Ne digitis extremis ſe tangi patiatur Virgo. Eſt enim hæc indulgentia anticænium caducæ virginitatis. Non caſtæ, ſed

impudicæ est finere horridulas papillas contrectari. Nam simulac procus hunc nactus fuerit favorem, illico fallaci manu perget revincire zonam teque ludificari. Audito Annam Tobiæ *c.* iii. *v.* 17. *Nunquam societatem habui cum illusoribus.* Nec patiatur se ad spectacula perduci. Illa enim stuprandis moribus inventa sunt. Cum Histriones & Mimi lascivis gesticulationibus atque fabellis inflammare soleant spectatores & spectatrices, illi, fabulis peractis, quæ viderunt repetere incipiunt, & inter blandimenta luxus exuunt animi constantiam. Penelope similibus præstigiis excantata cogebatur nubere proco. Adeo ut complures quæ pudicæ exiverant, domum reversæ fuerint ferventi veneno tinctæ sæpeque vitiatæ. Quare si velitis permanere illæsæ, longe à trivialibus ludis, à vitiorum exemplis recedite. Recusent fagaces cum bellis cincinnatulisque meridiari. Ipsæ mulieres quibus proprium est unguentis odoribusque fragrare, juvenes odere resinatos.

Ἀλλ' ἐμοὶ γ' εἴη πόσις
Μὴ παρθενωπὸς, ἀλλὰ ταυδρεὶς τρόπε.
Euripid. Electr. 949.

Tur-

Turpe est viro superbiam captare ex muliebribus munditiis. Mulieri nunquam indecorum lavari, tergeri, poliri & expoliri. Nam dum lavantur, terguntur & poliuntur, non scortantur: indecorum quoque virgini femur femori supponere vel nimis patulo sinu considere. Quoties aliquid petulans, inurbanum & temporia lienum excidit in congressibus familiarium, toties vererecunda obturet aures. Cum incestus sermo delibet pudicitiam & mox auferat virginitatem, ideo simulac conquisitis scurra studet extorquere pudicitiam, clam è consortio decedat virgo, nec in ambiguo verbum jaculatum relinquat. Virginum aures dum pudenda dictu auscultant patiuntur: Motus appetitus impellit ad agendum. Quæ se semel sivit corrumpi, illa usque ad rogum in perpetua apud nos Batavos vivit ignomina. Licet ætatis flore, formâ, opibus præstaret defloratâ cæteris; tamen virginitate avibus sinistris libatâ, maritum non inveniet ἀνυμέναιος. In Germania ne sutor aut sartor vellet illi jungi, cujus virginitatis flos infaustis auspiciis intertectus ac prostratus jacet, etiamsi illa nobilis & dives esset. Non ob

id quod jugulatum virginitatis hymen nequeat reſtitui: ſed quod virtus, cum ſemel excidit non poſſit reponi. Simulac amabilis illa *innocentia* periit; abiit veneratio Quæ ſemel pudicitiæ fines tranſgreditur poſt modum ſolet eſſe impudentiſſima. Denique quia materna macula futuris quoque officit liberis. Cæterum ante omnia ἐνζωνῶ abnuat ſacerdotum conſortia. Sciat virgo neminem inter mortales licentiùs & ſecurius poſſe ingenitæ ſcabiei occurrere quam antiſtites religionis. Labia ſtillant favum leviuſque oleo eſt palatum: at ſub vellere ignis, & ſub cute pondus latent. Romanenſes fictæ probitatis ac ſeveritatis involucris larvati Socraticis ſermonibus heroicas ſuas dotes obtrudunt matronis, quæ ſimulationes virtutum ab ipſa veritate diſcernere indoctæ, inter ſpem metumque parant, & dum titubant, cadunt. Propoſiti compotes ſacrificuli adumbratæ ſanctitatis onera exuunt, & peracto officio iterum vulpinam induunt Patres patrati.

Tempora Santonico velant adoperta cucullo.
Illa jubet ſumpto juvenem properare cucullo.

Cùm

Cùm itaque hi tam doctè vafréque ſuam verſare ſciant naturam, ideo neget ſui copiam virgo Sacerdoti, cui cœlibatus injunctus eſt. Qui lateribus & lacertis valet, hic ſemper nititur in vetitum. D. Paulus Timotheum, quamvis aquæ potatorem, pudicum ac ſincerum, admonet, ne ad mulieres, niſi ſumma cum modeſtia & ſanctitate, accederet. 1 *Tim.* v. 2. At verò tantum abeſt, ut eandem licentiam concedat Tito, forſan ſucci vinoſioris pleno, ut potius hunc ipſi amputet gradum, *c.* ii. *v.* 4. Vetat illum properare ad juniores mulieres. Cum ille qui animam primus intravit, in nos perpetuo dominetur affectus, ideo Deus inſtitutum confirmavit matrimonium, quo flagrans ſepeliretur libido. Si hunc, qui vos dies nocteſque ſtimulat, ex animo evellere velitis, ardorem, oportet matrimonium ineatis. Liquidas in caſto toro natare voluptates docuit Plutarchus. Connubio poſt lapſum à Deo nihil melius, dulcius, jucundius, aut homine libero dignius. *Pſal.* cxxvii. 3. Πᾶσι καὶ ἀνθρώποις αἴχιστον δεδόηται, καὶ νὴ Δία ἐστὶ παρὰ τοὺς φύσεως χρόνους θυγάτηρ οἰκουροῦσα. Qui præſcriptum ſpernit refrigerium; is torretur inteſtino ar-

dore, & consumitur vivicomburio. Εἰ οὐκ ἐγκαλύπτονται, γαμησάτωσαν. 1 *Cor.* vii. 9. Quanta caligo obduxit pectora vestra, cùm vos castos jactatis, quia cœlibes; eo vos incestos proditis. Omnes, quibus fœcunditas probro est, quærunt steriles voluptates. Gnosticorum facinora omnibus inscripta sunt paginis. ἐκπορνεύσασαι, *Judæ* 7.

Μήτε γαμεκλοπέειν, μετ' ἄρσενα κύπρι' ὁρινθν. *Phocyl.*

Τιτμεν παιδεράσης, καὶ τὸ τῦ Ἀνικήτου ὄνομα. *Hesych.* Novit καρδιογνώσης hominum maternæ stirpis hostium nequitias. Ut existimatio vestra servetur integra prævertendæ sunt civium cogitationes à suspicionibus talium nequitiarum.

Sacer est ignis, credite lapsis.

Quod si necdum erga generis humani incrementa deposueritis amorem, & vos incontinentes esse sciatis, nolite longius oblectari. Qui per fundum alterius semitam facit, is viam sibi sternit ad æternam damnationem *Prov.* xx. 17. Scitote Deum judicaturum adulteros. *Heb.* xiii. 4. Nolite itaque lectum concutere alienum.

φθί-

Φεύγετε λατρείας ἀδικȣς, τῳ ζῶντι λατρεύε,
Μοιχειαν προφύλαξο, ϗ ἄκριτον αρσενος ἐυνήν.

Necessitas nos compellit. Necessitas est durum telum. Non illa tantum urget rebellem, sed & excusat morigerum. Sitis itaque eâ mente ut necessitati succumbetis. Licet votum præstitistis, tamen cum demum experimini vos pessimi nebulonis sustinuisse personas & adulterorum implevisse partes, ideo resipiscite & cogitate necessitatem efficaciorem esse quam hierarchicas fraudes. Non ad alienum præscriptum, sed ad suum arbitrium imperat necessitas quam non fibula, non camphora, non vitex aut saccarum Saturni sistere possunt. Omnes putres, *Psal.* xiv. 3. Quid prodest corporis castitas animo constuprato? Nec sola Necessitas vos obligat, sed dictamen rectæ rationis nos omnes constringit. Deus leges de conservanda virginitate non tulit. *Noverat id supra naturam esse.* Theodor. Cum itaque recta ratio & dura necessitas infirmitatis nostræ sint patrocinia, ideo, dum genua virent, rapiamus occasionem. Parentes curatote ut virgines filias vestras in floridâ ætate frugali elocetis marito. Nam sæpe

moræ

moræ impatientes extra nidum ova excludunt, idque non sibi, sed obstantibus propinquis vertunt vitio. 1 *Cor.* vii. 36. Puellæ ex quo factæ fuere puerperæ cum vident se negligi & fastidiri, operas suas elocant lenæ & cuivis ganeoni divaricant pedes. Non solebat Judaica pubes extra oleas vagari: sed simulac in freto erat adspirabat ad portum, *Deut.* xxiv. *v.* 5. Josephus testatur pueros integros cum virginibus pueris ἐπὶ θαλάμῳ auspicari nuptias. Scio complures huic necessitati non matrimonium, sed longe aliud reponere. Dicunt πορνείαν, non tantum Græcis & Romanis, sed & Judæis & Christianis inter τὰ ἀδιάφορα habitam fuisse. Paucis. Non nego pauperculas mulieres, quas egestas cogit ut ventre alant ἀλφίτης ἕνεκα, *Hos.* ii. 4. quod tamen non obstat quod hoc vitæ proscenium sit obscænum & sordidum. *Obscæna pecunia*, Juvenali. *Sordidum æs*, Martiali. Non solebant corpus suum mercedis gratia prostituere municipes & ingenuæ; sed plerumque servæ. *Antequam libertinæ eramus, ego & tua mater ambæ meretrices fuimus.* Peregrinæ quoque cum apud exteros extra consanguineos vicinosque & patrias leges vagantur, facile pascebant inguine. Cato equidem

dem dixit, *Huc juvenes æquum eſt deſcendere*: Intelligens circa urbis mœnia ergaſtula ubi in cryptis, trulli inſtar fornicatis, proſtabant bliteæ, luteæ, ſcranctiæ & ſcrupedæ: Sed quis in illas cavernas obſcœnitatum omnium gurguſtia vellet deſcendere? Omnia illa amfractuum labyrinthi & brachia viarum ſunt ſicariorum latibula. Et cum exercitia illa non niſi in deviis dejectiſque tolerabantur locis, evidens eſt illa fuiſſe indecora & ab honeſtate remota.

Nemo ire quenquam publica prohibet via.

At cum *publica* quævis via ſit lutoſa ideoque quoque vitanda illa. Cicero adoleſcentiæ quidem ſuos concedit luſus, non tamen illos ut honeſtos prædicat. Et quamvis Comici juventutem intra ſpem veniæ peccare uno ore dicant: modeſtiores tamen longe aliter de hac turpitudine pronunciarunt Si hoc decuit Criſpinum: turpe tamen idem viſum fuit Titio Sejoque. Panegyriſta ob id Conſtantinum celebrat. *Quod nihil vagis cupiditatibus, atati conceſſis, in pectus ſuum juvenis admiſerat.* Etiam Athenis, Romæ, Corinthiis ac Venetiis majoris mali

li vitandi causa publicæ tabernulæ Libidini fuerint exstructæ. *Plin.* v. *Ep.* 14. aliisque in locis maritimis ne nautæ post longum iter domum reversi vim inferrent matronis, permissa fuerint lupanaria. Sext. Empir. *l.* 3. *c.* 24. illi tamen, qui expetebant honestatem, à publicis vulgatisque corporibus non solum abstinebant, sed contra boni civis excellentiam & dignitatem esse dicebant quantulascumque extra justas nuptias sectari conjunctiones. Judæis διὰ τὴν σκληροκαρδίαν καὶ ἀσέλγειαν, licuit cum alienigena ludere: ita tamen ut si quis Hebræam tetra libidine commaculasset, pœnas daret. *Deut.* xxiii. 17. *Non erit Meretrix in Israel.* Pessimè illa transtulit Onkelos salax, proculdubio caper, adde *Levitic.* xix. 20. Pontifici non licuit ducere viduam, *Levitic.* xxi. 14. ob typum agni immaculati. Sic cape *Isaiæ* viii. 1. *Sume tibi chartam virginem*: adde *Josephi. lib.* 3. *cap.* 10. Filia ex stemmate Levi, quæ siverat pudicitiam suam extra connubium delibari, comburebatur, *Deuteronom.* xxi. 9. Non tantum Sacerdoti *Levitic.* xxi. 7. & Presbytero 1 *Tim.* iii. 4, 5. sed & cuivis Christiano probrosum ducere meretricem, 1. Corinth 111. 39. Ca-

non

non Apoſtol. 17. 18, 61. Licet jura Attica&Romana non puniant meretrices&ſcortatores, utrique tamen infamia facti laborabant. Apud Græcos turpe fuit ſermones ſerere cum puella non nimium bonæ famæ, apud Romanos famoſæ, *l.* 3495. D, R. N. quæ ſine delectu corpus proſtituunt, erant *infames*, *l.* 43. D. eodem ac *inteſtabiles*, *l.* 3. D. *de teſtib.* Quæcunque ad hanc turpitudinem prolabatur, dicebatur *turpiter vivere*, *l.* 41. D. R. N. *turpibus voluta complexibus*, *l.* 8. C. Theod. de renov. donat. *portentoſæ vilitatis*, *l.* 1. C. eodem. & *indignum genere quæſtum facere*, Plaut. in Penul. Imo ſæpe leges ulciſcebantur fœdiſſimas, quæ pudorem ſuum alienis libidinibus proſtituebant. Perductores & ſpoliatores puniti. *Aſcon. in Ver.* i. 12. Lenonibus & laniſtis conjunguntur meretrices ut infames: à conſpectu exeuntis Prætoris removebantur infames. *Apage illas ſorores quæ hominum ſorbent ſanguinem.* Lictor in totum ſubmovebat verſicolorem. *Seneca contr.* iv. 28. Tiberius exilio proſcripſit fœminas lenocinium profitentes. Caligula punivit eos, qui per imprudentiam annulum Cæſaris effi-

effigie ornatum in lupanar intulerant. Domitianus probrosis lecticæ usum ademit jusque capiendi hæreditates & legata, *Sueton, c.* 8. Theodorus è civitate illas expulit, *Socrat.* H. E. v. 8. quia erant furibus turpiores. *l.* 40. D. R. N. profecto ipsæ despoliatrices furacissimæ, Sæpe & ipsæ patiuntur damna & injurias.

Redde meum clamant spoliatæ sæpe puellæ.
Adolescens noctu è meretricis cella expulsus cereum ardentem ante fores abjecit: arsit domus. Curio Fortun.

Ut ob rixas, pugnas, injuriasque datas & ob cædes possint conveniri malefici & veneficæ, debebant lenones & quæ meretricium faciebant, nomina sua apud ædiles profiteri. *Tacit.* 1. *an.* Popinæ, ganea & fora aleatoria erant sub judice morum metuebantque quam maxime Ædilem. Prætor quidem negat se daturum judicium ubi cædes in lupatorum domo fuit commissa: ita tamen ut non aliorum magistratuum excludat cognitiones. Crimina talia merebantur cognosci extra ordinem. Romæ Præfectus Urbis super ea re cognoscit si intra milliarium centesimum

mum sit commissum. Si ultra centesimum Præfecti Prætorio erit cognitio. In provincia est Præsidis provinciæ. *l.* 11. *D. de expil. har. Pauli Sent* v. *apud ædiles adversus lenonem purgari*, Justin. *l.* xxi. 5. Nemo integræ famæ prædium vel domum suam vellet locare lenoni. Quod vero in *l.* xxvii. *D. de pet. hæred.* legimus lupanaria in prædiis *honestorum* virorum exerceri, id sic interpretamini, quod iis insciis hoc sæpe fit. Denique *honesti* in illa lege non ab honestate, sed honore dicuntur, *i. e.* positi in excelso, segregati à multitudine. Quo sensu apud Ciceronem 2 *Leg.* 1. *de Orator. Epist. Fam.* ii. *Lib.* vii. *Ascon. in Verr. Suet. in August.* 26. *in* § 4. *Inst. de Pub. Judic. Et apud Apuleium Petroniumque*, *c.* 34. Sic *beati* passim pro divitibus. Græcis εὐγενεῖς Eusebio, Clementi Alexan. & Libanio *illustri loco natus*: malè Interpres *felix*. Vide *Schol. in Æschyl. p.* 214. Sic Scortum *nobile*: non ex merito, sed famæ notitia quasi *notabile*. Quamvis Imperator Justinianus multas leges tulerit in favorem mulierum, lenocinante Theodora: tamen honesti servator tam spurca cadavera odio damnavit. Quæ ante annos xxv. corpus suum

proſtituit poteſt à patre exhæredari. *Anth. Cod. Inoff. Teſtam.* Quæ corpus ſuum vulgavit impune poteſt rapi & cognoſci. *L.* 6. § 1. *D.* ad *L. J. Adul.* Anaſtaſius χρυσάργυρον ſive luſtralem capturam ſuſtulit *l.* vii. *Cod. de Spectac.* Cæteri Imperatores cum viderent mulieres ad decus natas adeo ſui eſſe prodigas ut matronæ nomen proculcarent, ſatis pœnarum putabant illas pati ipſa profeſſione tam ſordidæ vitæ. *L.* 29. *C. ad L. S. Adulter.* Sicut furioſus qui furore hominem occidit dicitur non obligari delinquendo, cum *ſatis pœnæ ſuſtineat furore cruciatus*, *L.* xiv. *D. Offic. Præſid.* ita

——— *His furor ipſe*
Dat veniam. ———

Suo vitio quæque plectitur: Nam maximam turpitudinis ſuæ partem bibit hæc vita compenſationemque erroris ſui tandem recipit ſcortum. Quæcumque merebantur corpore, illæ plerumque erant ignotæ & peregrinæ. Et etiamſi deviantibus pœna alia non irrogetur, tamen poteſt non rectè quis facere etiamſi pœna ſtatuta non ſit. Lege quæ apud Ulpianum D. Marcus *Lib.* 14.

14. § 14: D. Relegat. *Non omne quod licet honeſtum eſt*, teſte Paulo Apoſtolo, 1 *Cor.* vi. 17. cui ſuffragatur Paulus Juriſconſultus in *l.* 144. R. J. Certè multa eſſe quæ non oportet facere, etiamſi liceat, multis poſſem illuſtrare exemplis. Vide § 9. I. *de Nupt. l.* 1. § 3. *peric. & com. rei vend. l.* 14. § 1. *D. alien. jud. mut.* Variæ in templo juſtitiæ ſunt leges ſanctione deſtitutæ. Interim quotuſquiſque eſt qui impuræ non captat ludibria mentis, & tamen poſt μεταμελειαν ea toto corde non deteſtetur? Gothi & Vandali quamvis barbari, publicæ victimæ contactum fugiebant. *Salvian. Lib.* vii. Indi quoque, tantum quantum natura admonente cognoſcunt, has averſantur ſordes. Licet nihil fœdum quod toti genti publicum eſt: tamen nulla natio tam extra decus honeſtatemque projecta quæ hanc laſciviam non agnoſcat eſſe maculoſam ac pernicioſam. Eſt aliquid dignius & pulchrius quod contempta voluptate optimus quiſque ſequitur. Nullus eſt eſt fornicator, qui, ſimulac ab ipſa natura involuta retegit, non perfundatur pudore: mox ſe excruciat quomodo occultè, ſine teſte, ſine ullo conſcio perficiat. Nam

nemo adeo dissolutus qui quicquid faciet non studeat celare.

Quas timidus tenebras vellet habere pudor!

Et postquam perfecit, quamvis occultè fecerit, animus fœditatis conscius se remordit & turpitudine fœda confunditur.

Cum omnis maris & fœminæ conjunctio instituta sit ut rempublicam & familiam prole augeant conjuncti: Nemo autem ea animi intentione semen cum scorto misceat, spurium ut ὐκ γάμων ἀλλ' ἕξιν, velit tollere & alere eoque genus suum turbare; sequitur hanc seminis mistionem non consentientem esse naturæ, primæque institutioni repugnare. Noscunt id ipsum Recellicluniæ iisque respondentes Sertorii, fraterculi Onanis. Qui auspicatò celebrant nuptias illi cum incremento augent familiam, nomenque transmittunt ad posteritatem: at meretrices ne pectoris ventrisque æquor irrugetur, tantum à naturali descivere lege, ut retractent se, *Martial.* 1. 47. Cum Deus institutum approbaverit conjugium ut semen mulieris contereret caput serpentis: semen autem mulieris contriverit cranium serpentis, illudque residuas pristini

&

& novi virus reliquias sanguine suo abluerit: hanc vero promissionem non fecerit adulterii & scortatoribus impuras animas & incestas miscentibus cogitationes, nemo non videt quanta contagione impurus ganeo se, pariter ac semen fœtumque suum inquinet. Sicut hæc Dei munificentia conjugatorum animos lenire debet: ita è contra hic reatus absterrere deberet scortatores à tanta fœditate. Scortator non tantum corpus, sed & cogitationes, sermones animumque sociat cum polluto scorto. Philo Judæus ob hanc causam eunuchismum Veneri prætulit vulgivagæ. Cum autem mystica hæc ratio Judæos docuerit, ut permeans hoc contagium fugerent & moratioribus gentibus quoque θέλημα τοῦ Θεοῦ, dictamen quod menti indidit Deus, dictaverit ut vagum hoc inguen detestarentur, ipsi vero Christiani θεοδίδακτοι ἐπιθυμίαν quasi ἀκαθαρσίαν ne quidem ausi fuerint nominare (Πορνεία καὶ ἀκαθαρσία μηδὲ ὀνομαζέσθω, Ephes. V. 3.) me paulisper retardavit illa historia quæ legitur, *Actor.* XV. 20. Quare in ipsis Ecclesiæ Christianæ exordiis ista circa πορνείαν orta fuerit εὐρεσιλογία. Cum Corinthius, Tertulliano *incestuosus formica-*

tor, cum cæteris zelotis *Epiphan.* 28. Antiochiæ ſcrupulum moviſſent de non admittendis in Eccleſiam Græcis & Romanis, niſi Baptiſmo & Circumciſione initiatis, atque eam ob litem Barnabas cum Paulo atque Tito profecti eſſent Hieroſolymas conſulturi Epiſcopum Jacobum cæteroſque Seniores: Poſt nonnullas altercationes Hieroſolymitani reſcripſere ad Antiochenſes: Vetuit Epiſcopus ad militiam Chriſti tranſire cogitantes Gentiles tormento circumciſionis premi aut abſterreri, modo relinquant hi morem edendi profectas, morticinia & botulos cruore diſtentos: at verò de Judæis adjecit ut illi abſtinerent à πορνείᾳ. Cum Neophyti ex Paganiſmo ad Chriſtianiſmum converſi non deſinerent in deliciis habere εἰδωλόθυτα atque ob eam cauſam ſcandalo eſſent Chriſtianis ex Judaiſmo converſis; ipſi autem ex Judaiſmo ad Chriſtianiſmum converſi Neophyti inſtitutum πάτριον πολυγαμίας pergerent excolere: atque & hi ob hanc rationem offendiculo eſſent Græcis & Romanis (quibus ex Jure Civili hæc prohibitio innotuerat, *Lib.* 18. *C. ad L. S Adult. Lib.* 11. § 12. *D. eod.* Adde *Lib.* 2. *C. Inceſt. Nupt.*) ideo ne alter

alteri

alteri magnum esset theatrum, in rectam viam sistit Episcopus jubetque ut hi à πολυγαμίᾳ, illi ab εἰδωλοθύτοις abstinerent. Non vacat sententiarum divortia excutere & quorundam ἐμβροντησίαν notare. Nam hic est illius textus genuinus sensus. Nolite credere vulgivagam Venerem hic in quæstione fuisse, cum eam ante initiationem Gentiles & Judæi sine alterutrius scandalo inter τὰ μέσα habuerint indifferentem; nunc castiori aqua lustrati & melioribus principiis tincti, ultrò hæc ἀδιάφορα abhorruerint non moniti. Hoc tenete, Fornicationis mercedem esse mortem, 1 *Corinth.* vi. 10. Cum puram è fonte aquam haurire liceat, quis adeo demens ut è cisterna dissipata sorbere velit lutosam? Certe non dimidium mentis sed totum intellectum illi ademit Jupiter, qui in cloaca mavult volutari quam in toro.

Denique Meretrix est spurcum olidumque cadaver. Corpori vestro adflat illa vapores. Valetudo cum sit corporis honos, non potest non se maximè dehonestare qui eam destruit ac prodigit. Si quis Spiritus Sancti hospitium circumferat sideratum, tamdiu Spiritus Sanctus abest. Quod si à tam turpi hospitio usque ad mortem tuam Spiritus Sanctus

abfuerit, quid aliud expectandum quam mors æterna. Quapropter per misericordiam Dei vos obsecro, Fratres, ut tandem mecum desinatis volutari in cœno libidinum & exhibeatis corpora hostias viventes Deo. Curatote ut templum S. S. semper possideatis purum, 1 *Thess.* iv. 3. Ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας, εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ. Satis diu de spinis collegistis uvas & de tribulis ficos. Præterquam quod mala bestia *sævam exhalat opacæ mephitim*, reputate vos rem habere cum egenâ & veneficâ. Si egena rubentem non strangulet partum, sed educet, fieri aliter non potest quin iste infans ex educatione prava fiat quoque mendicus, fur & latro, cujus promotio laqueus: vel si puella, tandem illa quoque prostibulo corpore peccet.

Κακὸν κάρα κακῷ κακὸν ὠόν: *Eurip.*

Quod unicum si in præcordia vestra dimittatis, nullus dubito quin desiderium coeundi cum mendicâ mutetur in odium. Si hoc unicum non sufficiat, auscultate quid Regum dicat sapientissimus. Cur autem er-

erratis, μοὶ φίλα τέκνα, cum extranea, & pectus amplectimini alienæ, *Prov.* V. 20. Licet solus cum sola in actis litorum vel cellis conturbetis pedes, viæ tamen vestræ sunt coram oculis superantissimi. Non prodest ædilium conspectum parietibus illudere. Omnes vestras gesticulationes desuper spectat is qui earum testis simul & judex erit futurus. Huic nemo rationem vitæ reposcenti actus suos poterit inficiari. Quare abnegatis carnis cupiditatibus incipiamus sobriè, justè & piè vivere in hoc seculo expectantes illustrem manifestationem Servatoris nostri, qui seipsum dedit pro nobis ut redimeret nos ab omni impuritate, *Tit.* ii. 12. Sic blandè à contactu immundæ nos avocat Rex gloriæ Regum. At non dignatur ille alloqui meretrices.

Noverat sagacissimus mortalium vulpem pilum, non mores mutare. Cum pravi tenaces inolita peccandi consuetudine obdurent nec cogitent Deum dissolutæ: Deus quoque illas non respicit, *cap.* v. Cum minorennes ætatis florem consecraverint Priapo atque Mutino, fæces nunc sibi offerri non postulat Deus. Ἄωρα κατ' ἐξοχὴν ἡ ἁμάρτωλος, *de Theodora Suidas.* Λορ-

δεμένη, de Maria Lasari Sorore Lucas c. vii. 38. Rariſſimæ ſunt Magdalenæ, Afræ atque Phædones. Operæ pretium videtur δείγματος χάριν vibrans, quod olim vividis coloribus depinxit Salomon, hic ſubjicere problema. *Prov.* vii. 7. Videbat Sapiens juvenem cupidine cæcum velut tempeſtate delatum, huc hinc illuc in triviis atque quadriviis errabundum. Qui cum in omnes partes regionis cupidos circumageret oculos, cominùs obſervavit ad illum citato tripudio properantem mulierem. Erat illa πεδίδρομος ſive περίπολος γυνὴ. Callida mellito alloquio adoritur hominem, qui ſui oblitus ignorabat, velut ebrius quo tramite incederet. O exoptate heros! Te quærebam. Te tandem inveni. Nemo eſt qui mecum hac nocte cœnabit, amabo mi Agnelle, dignare ſodes partem cœnulæ ſumere. Juvenis, dum inexſpectatam reputat humanitatem, hæſit. At illa mento ejus apprehenſo quaſi lunam extra nubem duceret, irretito baſium impingit. Noli, inquit, mi Paſſercule, quicquam ſuſpicari mali aut doli. Ecce ſinum. Ecce gremium. Patent omnia. Nulla retia. Non illepidum juveni

ſcor-

ſcortillum videbatur. Placent candida ubera, nec patulus puellæ diſplicet animus. Lætior collum ejus ſuaviatur: Concitata *Mellitos tuos oculos ſine me uſque baſiare.* Rogat ſcitula ut domum intret. Intra ſodes, neque eſt quod curioſum extimeſcas. Maritus peregrè abeſt. Rapitur amator. Raptum brachiis ſuis implicat, Implicitum trans crepidinem veſtibuli protrahit mulier, liminiſque obſerat tabellam. Capto omnia tapetia, aulæa Babylonico acu variegata, pavimenta muſiva, aſarota, lacunaria ebore renidentia, poſtes amaricino unctos coralliſque myrtheis redimitos monſtrat. Explicat varia myrothecidia,

Tota domus gaudet regali ſplendida gaza,
Stragula purpureis lucent, villoſa tapetis,
Nil niſi vel cocco madida vel murice tincta.

Menſas quoque exhibet ex citro, vaſcula ex auro, matulas ex argento, ſcaphia ex laſano, ſpondam denique laſciviſſimis exciſam figuris, pulvinar ex molliſſimis gauſa-

ſapis, culcitram egregiam, linteamina ex lino byſſoque eaque florenti croco, cinnamomo ac hyacintho induta: adeo ut deliciis delibuta eſſent omnia. Agedum, inquit, ſi non faſtidis fœminam hoc anno primum expertam virum, ſume amplexum. Inter profuſiſſimos hos apparatus opiparæ adferuntur dapes. Edunt, bibunt. Poſtquam quaſi ad victimam porcus, ſe ſaginaſſet ganeo & vino, ſale, & omnibus cachinnis lautè partem noctis tranſegiſſet, ſaginâ gravis cubitum petit. [Audi quid contigit Londini.] Mutuis animis amant ſpatiumque decurrunt amoris. Ubi varia poſt itinera marcidum occupat ſopor, internuculi automaton, nummos, annulos veſteſque tollunt. Utenſilia verò lenæ in vicinas tansferunt ædes: dormientemque altoque ſomno ſepultum deponunt in pratum. Appropinquante aurora expergiſcitur illuſus. Ubi ſe in ſolitudine defertum videret miſer, veſtes, nummos, annuloſque ſublatos ſeque totum nudum conſpiceret incautus, remeat ad lupanar. Utinam modo annulum pronubum reglutinare vellet venefica, teſſeram tantæ pietatis. Sed cum vacuos inveniret eſſe penates, revertitur ad ſuum ho-

hospitium implumis, putidæ mœchæ insidias millies damnans.

Dii tibi dent nudosque lares inopemque senectam,
Et longas hyemes, perpetuamque sitim.

Eædem & alibi peraguntur fabulæ, personæ tantum mutantur. Nam in eodem ludo omnes lenæ & meretrices edoctæ. Lenones, lenæ, psaltriæ tamdiu blandiuntur quamdiu vident rapinis superesse pabulum. Sumptuum umbra egestas. *Prov. xxii.* 14. De ἀσώτῳ. *Luc.* xv. 30 καταφάγων τὸν βίον μετὰ πορνῶν. In furoris deliquio mens futura non præcogitat: quia intellectus transiit in affectum: at potito amore, ipsa voluptas vertitur in tormentum. Cum itaque scortator obtorto collo ut bos ad lanienam, ita ad suum exitium rapiatur, ideo tergum Νεανίσκοι obvertite illecebris his argentariis. Philetarum oculis strangulamini γάνιται & tandem digito nudo mendicatis. Exuti bonis estis oneri & fastidio omnibus. Quapropter πάντα μεταμέλειαν ἢ πείραμα. Non tantum hæc profusio voluptatum perdidit ho-

homines, sed & familias evertit & respub. dissipavit. Canaanæos, Phœnices, Ægyptios, Assyrios, Græcos & Romanos paulò ante gentium dominos, luxuria rerum potiente, spoliatos imperio invenietis. Salvianus non immeritò conjicit otium & libidinem fuisse causas quod Italia Gothis, Græcia cesserit Tartaris. Deglubunt quoque lupæ carnis substantiam, ut dixi, eamque putridam vermibus relinquunt in pabulum. Meretricis sinus est sarcophagus & sepulchrum dealbatum. Longè, longè fugitote, ne hæ ἀνθρωποφάγαι vos devorent vivos. *Prov.* v. 8. *Thess.* iv. 3. & saluberrimo D. Pauli parete rescripto, *Rom.* vi. 17.

Nolite emendationem vitæ differre. Omnis procrastinatio in incerto. Nescitis an ad diluculum sitis victuri. Cognoscite ceu juvenes ceu senes morti æque proximos esse. Infantes fati acerbitas tollit, & majorennes undique varia circumstant & obsident pericula, adeo ut ne momento quis de vitæ suæ puncto possit esse certus. Multi qui se dederant somno, seque immerserant voluptati, mane inventi fuere mortui. Zimri & Cosbi, Alcibiades, Pindarus, Tigellinus, Speusip-

ſippus, Sardiniani, Politianus, & alii intra ſcortorum amplexus inhoneſtam clauſere vitam. Vigilate itaque ne inopina morte ſpiritum per ludibrium amittatis & fœdiſſimam vitam turpiſſima morte finiatis. Cottide morimur ne ſtabilem vitæ uſuram ullus mancupio retineret. Cum itaque certæ vitæ prædem non dederit Natura, ideo de ſingulis articulis ejus deliberandum. Si quid ſapientiæ vobis, redimite tempus. De re pretioſiſſima luditur. Cum celeritate fugientis temporis certate ſemperque inſtantis fati ſitis memores. Non ſenſim diſſuendi mali mores: ſine comperendinatione ulla protinus mutandi. Omnibus omiſſis hoc unum agite ut jamjam deſeratis nocitura, & profutura ſectemini, *Pſalm.* cxix. 2, 3, 4. Hoc vobis ſubito dicite, Jam ſtatim, imo vero, jam nunc incipiemus ad tempus eſſe ſoliciti, ſi velimus ſemper eſſe ſecuri. Hoc quotidie meditamini, vitam nihil eſſe aliud quam progreſſum ad mortem: mortem vero appulſum ad immortalitatem. Cum itaque vita hominis ſit meditatio mortis & æternitatis, ideo animi majeſtas ſemper nobis

bis sit cordi. In multis regionibus nemo sumit togam nisi mortuus: at tu sis semper de vitæ tuæ puncto solicitus. *Alius de alio judicat dies, supremus de omnibus.* Sub mortis horam ad animum revocandæ sunt omnes transactiones. Tum pœnitebit infruniti laboris & dementiæ. Qui sanctè & inculpatè vixit, is cum debitum solvit naturæ, se sua consolari potest innocentia & integritate.

Improvisa nulli mors est, cui provida vita.

Cogitemus Imperatorem vitæ non cuivis semper largiri usum memoriæ aut intellectus; sed sæpe sinere ut mors vi rapida opprimat exspirantem. Dum corpus sanum & mens alacris est, distinctè potest concipere cœlestia; at verò sub ictu mortis fatiscit intellectus nec justa æstimatione pensare potest æternitatem. Cogitationes itaque dum vigor suppetit, præmittamus in longinquum.

Nam quod non fuerit conceptum corde quieto,
Acquiri in sævo turbine non poterit.

Nec

Nec perfunctoriè recolendum, egrediente anima, impuros animos resolvi in cacodæmones, pudicas verò mentes reverti ad fontem pudicitiæ

Quare, dum incolumes, mente pudicitiam & conscientia castitatem tueamur. Antiqui mali fibræ elidendæ sunt confessione & pœnitentia. Confessio est initium levaminis. Quippe quamdiu occlusum in pectore fovemus peccatum, tamdiu premimur gravitate. Inclusum pectore peccatum est vultur, quod nulla miseratione domicilio suo parcit. Luelæ præstolatio ἑαυτὸν πωφρεμένε. Si cupiatis levari laniatu, Deo & vobis præterita delicta confiteamini. Nolite prætextu humanæ infirmitatis excusare commissa; nam excusatio auget peccatum, quia tentatis per fraudem obrepere. Sed quam stultum est fucum velle facere omniscio Deo. Saul se excusabat: David verò confitebatur, & plangebat. Quare si sincerè fateamini & serio agatis pœnitentiam, corrodentem illum vermem necabit Deus, & quoque ingenitum ardorem mitigabit. Qui propitiando & lirando impetravit votum, illum circumstant hilaritas, sanitas & flo-

rens ætas. Vos si desideratis hilares esse ac sani, definite plangenda committere, & pœnitenda appetere. Mentibus vestris versate quam nihil omnino sit quod tot laboribus sumptibusque venamini. Non tantum deprecatione sed morum emendatione placatur Deus. E diverticulo in rectam semitam redire non potestis, nisi anteactæ vitæ finem imposueritis. Cum nulla medicina majorem excitet dolorem quam quæ sanat: ideo subita hæc mutatio iis, qui sæculi vanitate permadent, videbitur forsan difficilis; verum si aliquid pedetentim detraxeritis assuetis, langueſcet mos pravus. Apertis oculis videbitis hanc animi tranquillitatem jucundiorem esse vitâ dissolutâ. Tentate. Licet nequitiis indurati non queant cognoscere virtutis suavitatem, (sicut ægri ciborum delicias non gustant, sensibus stupore obtusis: ita libidinosi tempestatibus quasi placidæ virtutis gustum non habent) tamen non definit castitas valetudini & pudicitia menti esse salutaris. Experimini. Experimentum mei profectus refero. Nunquam sero reditur ad bonam mentem. Nemo posthac tam amens fuit, qui non illam viam

am vitæ, quam ante præcipitem & lubricam esse ducebat, huic planæ & stabili præponendam esse arbitretur. Nos enim in dulci juventute fervore ætatis impulsi, eversi fuimus: sed postquam contrito corde litavimus, erexit nos Misericors. Vos qui in concupiscentia carnis mortui estis, resuscitabit quoque benignus pater, modo mecum incipiatis spernere voluptates, coercere intemperantiam, refrænare appetitus & sectare continentiam ac mediocritatem. *Humanum est errare: belluinum perseverare in errore.* Quæ major potest esse voluptas quam fastidium voluptatis? Quæ sublimior perfectio, quam affectuum moderatio? Si peccatis, ex solito redeuntibus, velitis obsistere, sitis semper sobrii & frugales. Ganeones profligatæ vitæ non secus ac æruscatores & veteratores, quos egestas & quæstus exagitant, ab extrema linea salutate. Illum quærite qui ruinæ tuæ spoliis nolit ditescere, & qui ventri, gulæ, languori ac libidini imperans te contra aleatorum, lenonum & emunctorum præstigias possit erudire ac munire. Hunc humanitate vobis conciliate. Hunc conciliatum magni

facitote. Omnia oculorum oblectamenta sunt lenocinia exitiosa. Spernite, cum Demosthene, voluptatem quæ inducit μεταμέλειαν, & cum Socrate quærite ἡδονὴν ἀμεταμέλητον. Ventri Venerique tributa pendentibus digitum porrigite medium. Resipiscite.

Consimilis vitæ ratio est cum Concubina. Concubina est quæ cum cœlibe viro, ob quotidianas necessitates, naturale fovet contubernium sine titulo & dignitate matrisfamilias. Ob dubiæ castitatis aleam timidiores atque imbelles Μαργίτα σοφώτεροι, hac conditione sibi solent stipulari vitæ sociam. *Quamdiu me castam & morigeram gessero, tamdiu ego tibi justæ uxoris loco ero? eris.* Quod si non impleret hæc mulier, poterat iterum unius dissensu dissolvi. Licet hic victus ubique gentium sit permissus, sicut avaritia, quam mercatores *Parsimoniam* vocant; tamen viro sobrio non expetendam hanc esse tori consortem jampridem inveni. Cum hæc venefica sciat se tantum in diem vivere, ideo te velut excetra sinistro ore dilaniat. Inter amplexus pandit os suum vorago & nihil non te extorquebit dilecta. Mare est fœmina, quod das de-

devorat, nunquam abundat. Emungit non illa te solum, sed & si habeat pauperculam matrem, hæc quoque te vexat & lancinat.

Et soror & mater, nutrix quoque carpit amantem,
Fit cito per multas præda petita manus.

Taceo suppositos. Cum amator non semper adest, solet vicinus subinde vacuo lecto potiri proque tuo suum supponere fœtum. Adeo ut tota tua vita naufragium sit. Nullus, quamdiu sub nutu dominæ degit, facile novit discernere se, dum emit, etiam venire: quia exitium blanda voluptate cerussatum irretito solet esse gratissimum: at verò simulac evanuit lenocinium (Δὶς καὶ τρὶς τὰ καλὰ) turpium impensarum incipit pœnitere. Quanto perditior quis amat amicam, tanto illa acrius urgeat pro uxore justa haberi. Quod si abomineris, illa cum lacte & butyro adferet malleum cum clave, & in te incitabit Philistinos. Licet Νόθοι dicantur Παρθένοι, nec propriè sint Spurii, Justinianus tamen illos pro talibus habet. Licet patrem queant

demonstrare, eum tamen habet quem habere jura non sinunt. Exstantibus liberis legitimis ex justis nuptiis filii naturales non succedunt.

Κατά τοὺς νόμους, νόθος γὰρ εἶ κοὐγνήσιος.
Ἐρῶ δὲ καὶ τὸν Σόλωνος σοὶ νόμον,
Νόθῳ δὲ μὴ εἶναι ἀγχι-
στείαν, παίδων ὄντων γνη-
σίων ἐὰν δὲ παῖδες
Μὴ ὦσι γνήσιοι, τοῖς
Ἐγγυτάτω τοῦ γένους
Μετεῖναι τῶν χρημάτων.

Pistheterus Herc. apud Aristoph. in Avib.

Cum Concubina non soleat ἔχειν ἄνδρα, *Gen.* xvi. 2. xxx. 4, 9. Ideo ἔχω Δαίδα ἀλλ' οὐκ ἔχομαι Nolito amores nuptiis ancillæ conglutinare, sed ducite parem. Herili devincta nodo insolentiùs tumescit & debita veneratione desinit prosequi Dominum. Si dedita sit queremoniis, valeat cum suis querelis & colligat sarcinulas ὠμήτις. Melius est cum leæna & dracone commorari quam cum muliere spiritûs rebellis.

Exi-

Exigua est omnis improbitas ad improbitatem μανικῆς.

——— *faciunt graviora coactæ*
Imperio sexus minimumque libidine peccant.

Sicut Mars, ita Venus æquos amat. Nihil ridiculum magis quam ἑτερόζυγον. At forsan reponet timidior tam malam esse domi uxorem quam foris amicam. Scio multa esse incommoda quæ in perpetua illa contingere solent servitute: sed cum longe gravioribus periculis & damnis mulctemur à carè emptis Veneribus, quæ demum insania circa has Scyllas atque Charybdes incertis casibus jactari & tandem in certissimæ ruinæ scopulum impingere? Uxor in adversis tuas ægritudines levat obsequio & affabilitate. In secundis te insolentem inhibet, acrioribus cruris involvit & almi ventris onere gravidata cogit ut turgida vela contrahas. Uxor afflicta solarium quoque invenit in pectore viri. Ille enim afflictiones prudenter cum sauciata dissimulat & patienter fert, mox doctiloquio divinæ providentiæ dispellit, abstergit. Quos

Deus amat illis inquietudines objicit, quos odit sinit illis suo genio indulgere. Si in matrimonio placidam exoptetis quietem, quærite verecundam. Verecundia est pronubia castitatis & absentiæ nostræ præsidium. Illam non in turba σωφρονιστῶν, sed inter honestos castosque invenietis parentes. Non illa est dos quæ vulgo putatur ingens pecuniarum summa, pulchritudo, & saltandi peritia, sed virtus parentum dos maxima. Nam quæ ex frugalibus atque pudicis nata est parentibus, plerumque erit frugalior & pudicior aliis. Indoles sub faustis ritè nutrita penetralibus fragilem naturam corroborat. Seligite in rebus Venereis innocentem quam castæ quoque diligunt Sabinæ.

Καθαρεύειν τῶν ἀφροδισίων πρὶν τὸ χάμαι. *Epictetus.*

Pythagoras apud Jamblichum, c. 31. adde *Clementem Alex. lib.* 3.

De qua mentiri fama veretur.

Sedata cupido commendat pauperem, redimit deformem atque exornat venustam,

Prov.

Prov. xiv. 1. xxxi. 13. Talis fertur fuisse Plotina Trajani uxor, de qua Plin. *Nonne si Pontifici Maximo eligenda uxor esset aut hanc aut similem eligeret?* Apud Lacones puellæ è lare paterno protrudebantur indotatæ, & quam modestia, humanitas, castitas, virtutesque aliæ reddiderant spectabilem; illa eligebatur in uxorem, utpote, auro contra carior, *Prov.* xix. 14 Cui contingit talis uxor, *Martial.* x. 24. huic vita felix: cui imperiosa & obloquax domi forisque est miserrimus. *Syrach.* xx. 4, 5. *Euripid.*

Δίδυμ' ἔρως χυσοκόμας.
Τόξ' ἐντεινεται, χαρίτων
Τὸ μετά ἐπ ἐυαίωνι πότμῳ
Τὸ δ' ἐπὶ συγγύσει βιοτᾶς.

Si plus de pecunia quam de moribus sis solicitus, noli indignari si rixis, ærumnis damnisque mulcteris. Insolens malum est beata uxor. Quis convicium audet dicere dotatæ? Et quoniam viri honore indignus est quisquis uxoris suæ compedes emat: ideo nolito uxori nubere. Cogit illa te suis responsitare interrogationibus,

Siccine lente jaces?

Si cum dote grande adferat supercilium, videndum an illa habeat agnatos gentilesque honoribus divitiisque fulgentes, quorum operâ possis promoveri ad divitias atque honores. Ubi potentes consanguinei, ibi opes. Si extincta sit illa gentilitas, valeat cum sua nobilitate jactatrix. Si non sis ordinis superioris, illa te semper vilipendet. Licet pulchritudine se maximè oblectet maritus, *Syrach.* xxxvi. 24. tamen & illa decipitur. Nihil quidem gratius virente gramine aut flore, sed nihil eo fragilius. Singuli dies carpunt ejus decus. Ubi maritus videt post partum pectoris ventrisque formam esse mutatam, sæpe stolam, quâ involutum est conjugis corpus, proculcat per gradus.

Quos conjunxit forma atque libido, illos iterum dissolvit ea mutata, *Aristotel. Ethic.* 8. 3. Si itaque constanter velis amare, nolito fluxa respicere, sed perennia cogitate. Virtus perennis est. Non illa est virtus quæ ex oculorum percipitur oblectatione: sed quæ penetrat & demul-

mulcet animum. Alcumena apud Comicum.

Non ego illam mihi dotem duco esse quæ dos dicitur,
Sed pudicitiam & pudorem & sedatum cupidinem,
Deum metum, parentum amorem & cognatûm concordiam,
Tibi morigera, atque ut munifica sim bonis, prosim probis.

Lucret. *Lib.* iv.

Deteriore fit ut forma mulierecula ametur
Nam facit ipsa suis interdum fœmina factis.
Morigerisque modis & mundo corporis cultu
Ut facile insuescat secum vir degere vitam.
Quod superest, consuetudo concinnat amorem.

Præferat vir sagax vera falsis, utilia jucundis, æterna caducis. Præterea rarò pudi-

dicitiæ & pulchritudinis ſolet eſſe concordia. Si pulchra eſt, ipſa præda furem vocat. Si ſit pulchra & fatua, pulchritudo eſt ſicut annulus aureus in naribus porco. Satis formoſa cui vires ingenuæ, ſalubre corpus & prudens ſimplicitas, *Mart.* x. 47. Hodie cum nullum vitium vitio vertitur dummodo dos ſit vel pulchrum os, indignari noli ſi poſtes tuæ domus ornentur cornubus. Non lucro aut ſpe pecuniæ, ſed ſolis animis honeſtus amor æſtimatur, *L.* iii: *D. de Donat. inter Vet.* ii.

Si picta ſub herba latuerit hydra tibique contigerit ſalax, petulca, garrula & litigioſa: dicam quibus modis & hæc amara facies dulcia. Conſidera primò te hanc confarreationem ſuſcepiſſe ut poſt mortem à ſæculo ad ſæculum maneres ſuperſtes *Pſalm.* cxxvii. 3. Ærumnarum gaudia ſunt renidentes circum lares liberi atque nepotes. *Euripid. Ion.* 481. Nemo pro patria ſua vellet mortem oppetere, niſi ſpe poſteritatis fructuque duceretur. *Si ſine uxore poßemus eße*, inquit apud A. Gellium Metellus Numidius, *Lib.* ii. 15. *omnes careremus hiſce moleſtiis: ſed quoniam ita natura tradidit, ut nec cum illis ſatis commo-*

modè, nec ſine illis ullo modo vivi poſſit ſaluti potius perpetuæ quam brevi voluptati fuit conſulendum. Si nactus es obloquentem, cogita omnium mulierum indolem eſſe contradicere & ad aurem obgannire. Dodonæi lebetes ſemel moti per totum reſonant diem: at vero ſi quis mulierem inclementius tetigerit, lingua ejus ſolvitur ſtatim in obloquium & non prima deſinet, ſed noctem diei adjunget, ut de Myrtila ſua Menander apud Stephanum. Juvenalis de lingulaca,

——— *verborum tanta cadit vis,*
Tot pariter pelves & tintinnabula dicas
Pulſari. ———

Τὴν ὀφειλομένην εὔνοιαν ἀποδιδότω, 1 *Cor.* vii. 3. Sæpe ſimultas oritur ex deſidia mariti. Si maritus noctu jacuerit adverſus, uxor conviciarum plauſtra in ancillas, in vicinas exonerat negiecta. Omnes mulieres natura labiles atque caducæ & furcillandæ. Syneſius teſtatur ſe εἰς Ἀφροδίτην *Juris fuiſſe & æquitatis obſervantiſſimum.* Si lateri tuo non peperceris, commodiuſcula quin & propitia fiet tua coſta. Nonnullæ Tanaquillæ adeo vafræ, ut rixas ſtudio-

dioſe conſlent, gnaræ Venerem pacem miſcuiſſe duello, quare, ut neglecta officia promoverent verſutiores, datâ operâ ſerunt jurgia. Contra has indomitæ tentiginis veneficas patientiæ loricam induêre Hiobus & Socrates. Mœcenas quotidiana repudia ſolebat deflere & millies eandem ducere uxorem. Milanion trucis Atalantæ crura humeris tulit ut eam placaret.

Qui patientis animi galeam huic oppoſuerit importunæ atque crudeli, is facit ut ab altera parte ceſſaverit ſimultas, 1 *Pet.* iii. 7. 1 *Corinth.* xiii. 4, 5, 7. Quod ſi mactata hoſtia non lenior fiat efferata, non longius ejus utere conditione. Lemniades una nocte maritos ſuos ob marcorem ſuſtulêre, excepta Hypſipyle quæ Theonem ſervavit. Belides Danai filiæ maritos quoque interfecêre, inter quas unica Hypermneſtra quæ Lynceum dimiſit incolumem. Sic Eurypyle; ſic Ariadne quæ Zenonem vivum juſſit efferri & ſepeliri, nupſitque Anaſtaſio Dicoro.

——— *Et ſimilis ſi permutatio detur,*
Morte viri cupiunt animam ſervare catellæ.

Πά-

Πάσα γυνὴ χόλος ἐστὶν, ἔχει δ' ἀγαθὰς δύο ὥρας,
Τὴν μίαν ἐν θαλάμῳ, τὴν μίαν ἐν θανάτῳ.

Et quamvis vir naturæ privilegio & gentium jure ſit familiæ ſuæ princeps, ratio denique dictet ut maritis ſuis ſint ſubjectæ uxores, *Iſaiæ* iii. 12. *Epheſ.* v. 22, 24, 1 *Pet.* iii. 1. Tamen cogitet vir fortis fœminam imbecille vas eſſe, eique ob hanc rationem impertiatur honorem, 2 *Cor.* vi. 6. Licet te inferiori geras parem, tamen te ut ſuperiorem ſemper venerabuntur vicini. Viri diligant, *Epheſ.* v. 25. mulieres ament, *Tim.* ii. 4. Quæ ſincere amat, illa efflictim perditèque diligitur, *Syrach.* xxvi. 16, 17, 18. Haud mediocre condimentum amoris conſenſus voluntatum:

Optatos animi conjungite amores.

Si unus animus, concordia geminato conſenſu erit individua. Eadem voluêre, eadem noluêre Orpheus eum Eurydice,

Pæ-

Paëtus cum Arria, Mauſolus cum Artemiſia, Proteſilaus cum Laodamia, Priamus cum Hecuba, Admetus cum Theone, Collatinus cum Lucretia, Poſthumus cum Læl. Galla, Seneca cum Paula, Albutius cum Terentia, *&c.*

Danda opera eſt ne qua diſſidia fiant

Quod ſi ſubinde oriatur friguſculum, ſit matrona ſemper marito ſuo inferior, ut Sara, Penelope, Cornelia, Porcia: aliæque. Sinat ſe Caja ſubjugari; ad nutum Caji ſurgat eique eat obviam dicens, *Domine adſum, impera.* Ægyptii omnem fœminam, quæ viro morem gerit, vocant Ἀφροδίτλω. *Hor. Apoll.* 1. 8. Cum tandem iſtud, quod avidè expetiſti, aſſecutus es, οὐκ ἐπθυμήσας. Fidem, quam Deo teſte interpoſuiſti religiosè cuſtodi. Sciat vir probus ſe uxori ſuæ tantum natum eſſe non alienæ. Conjux quoque quod ſanctè præſtitit ſacramentum inviolatè obſervet. Servanda fides ab utroque alteri eſt. Quales vultis uxores eſſe, tales & ipſi eſtote mariti. Cum omnes ferè fœminæ naturâ ſint appetentes, una

una cautio atque una provisio est, uxor retineatur solo exemplo continentiæ. Frugalitatis & modestiæ retinaculis constringenda est tua costa. Nam si vagis conjunctionibus invigilaveris, mulier, ad hoc vitium prona, pravo tuo exemplo incitabitur ad talionem.

—— μιμεῖσθαι θελεῖ
Γυνὴ τον ἄνδρα χ' ἅτερον κτᾶσθαι φίλον, *Electra apud Euripidem.*

Si honestam matremfamilias postposueris scortis: illa torum tuum temerabit, & prolegitimis familiam tuam obruet hæredibus extraneis. Et licet maxima sit differentia viri cum soluta rem habentis; & mulieris cum cœlibe. (Illa enim præter fidem conjugalem violat etiam societatem civilem supponendo adulterinos & incestuosos partus & falsos hæredes marito. *L.* 6. *L* 34. *D. ad L. s. Adulter.*) tamen nulla est tam perditi pudoris adultera quæ non hunc prætextum impudicitiæ suæ prætendat, se peccando non facere injuriam, sed illatam salva conscientia referre, ut notant Lactantius & Ulpianus, *L.* 13. § 8. *D. ad L.*

ſ. Adulter. Cavete itaque viri, ne quod conjugis eſt, alii detis. Cohibeat matrona cogitationes intra genialem lectum.

Τίκτουσιν ἢ γυναῖκες ὁμοίοτα τέκνα γονεῦσιν.

Laudantur ſimili prole puerpuræ.

Ad fingendas frontis, oris corporiſque ſimilitudines maximè valet imaginatio. Si uxor fervidè inter opus imaginem mariti fixa cogitatione verſaverit, formæ cogitatæ & hauſtæ lineamenta ſub ipſo conceptu confluent in feceſſum uteri, & embryoni inducentur. Quare plures inter homines quam inter bruta facierum ſint differentiæ rationem hanc tradit Plinius, *Lib.* vii. 12. Animalia bruta ſingula in ſuo genere cuique ſimilia gignere corpora, quia imaginandi vi carent: at verò animal rationale ob velocitatem cogitationum animorumque celeritatem ſimul & ingeniorum varietatem multiformes imaginationi imprimere motus adeoque & fœtui.

Ἀσόρ-

Ἀςόργȣ ϑ̃ γυναικὸς ἐπ' ἀλλοτρίῳ νόος αἰὲν,
Ῥηΐδιαι ϑ̃ γυναὶ τέκνα δ' ȣ̃ποτ' ἐοικότα πατρί. *Theocrit. Id.* 17.

Cum itaque patrantium cogitationes effingant fœtum, ideo animo & corpore marito tanquam saxo adhærescat conjux.

Sit suo similis patri
Manlio: & facile insciis
Noscitetur ab omnibus,
Et pudicitiam suæ
Matris indicet ore.

Non omnes tam felices ac Proconnesia, de qua *Solinus*, *cap.* 4. Veteres solebant signa Apollinis, Bacchi, *&c.* proponere gravidis. Galenus *lib.* 1. 11. περὶ τῆς θεριακῆς. Cum jam siti tuæ nactus fueris potum, noli illam accendere magis bibendo. Nullam salutis spem habent ægri, qui in medicinam incidunt morbo pejorem. Σπαταλῶσαις non gerendus mos, *Esaiæ* iii. 12. In fœminis virositatem non tollit tonsa juba, aut brassicarum lotium: sed cupido

domita ratione. Ne lolium in feraciſſimam ſuccreſcat meſſem, in principio caſtiganda eſt foliorum luxuria. Quibuſdam canibus ſic innatus eſt latratus, ut non pro feritate, ſed conſuetudine latrent. Si conſuetudini indulgeas, neceſſitati eris mancipatus & in metallum damnatus. Quippe nihil eſt appetentius, nihil rapacius quam uterus. Sana ratio abroget conſuetudini. Sicut pudicitia virginem, ita continentia decet matronam. Continentia eſt rationis in libidinem moderata dominatio. Si itaque ſecundum rationem vivere velit continens, ſemper appetitus obſequatur rationi. Quæ ἀσελγῶς poſcit ſibi ſatisfieri, illa ὑβρίσουσι τὴν χάριν τοῦ θεοῦ, at apud Martialem Chriſtina 11. 31. Xyſtus Γνωμογράφος notat complures cum propria uxore ſtupra committere & adulteria. Certè ſi quis eaſdem, quas cum ſcorto, etiam cum uxore ſua ἐν κλινοπάλῃ exerceat nequitias, parum intereſſe videtur an domeſtico vino, an vero œnopolæ inſaniat liquore. Cum itaque conjugata ſe æquè ſuo marito poſſit proſtituere ac ganeoni, ideo quæ in permiſſo ludo nolit peccare, illa non niſi temperanter congruenterque indulgeat amori.

ri. Non debet provida materfamilias eodem uti patrefamilias & profuſo largitore, non magis quam amico conſultore & adulatore. Ceſtum nunc huc, nunc illuc ligare, & immundiſſimis baſiis maritum conſpuere illumque ad faſtidium diſterere, non matronæ, ſed laſciviſſimæ induperatricis eſt. Talis Julia F. *Plin.* xxi. Sacra iſtius palæſtræ non niſi piè caſtèque debent confici. Omnis ἀσέλγεια liberorum procreationi infrunita eſt. Salomon πολυγαμώτατος ex 300 pellicibus uxoribuſque 700. 1 *Reg.* xi. 3. unum tantum ſuſtulit Roboamum. Matrimonium non voluptatis incitandæ, ſed propagandi & conſervandi generis humani cauſa conceſſum mortalibus. *Seneca conſ. ad Elv.* Πάντων μέτρον ἄριστον. Monet Lamuelem Betſaba ne mulieribus robur ſuum det.

Μηδὲ γυνὴ σὸν νόον πυγοστόλῳ ἐξαπατάτω.

Quis prodigè ſuum ſemen profundit, is σπείρῃ ἐνὶ πόντῳ.

Ἔρωτες ὑπ' ἔρμεν ἀγὰν
Ἐλθόντες οὐκ ἐνδοξιαν
Οὐδ' ἄρεταν παρέδωκων
Ἀνδρὰσιν, εἶδ' ἄλις ἐλθὸς
Κύπελις οὐκ ἀλλὰ θεὸς
Εὔχαελις ἔτω.

Qui arcum ſemper habet extenſum is illum enervat. Non eſt fertilis ager qui ſemper foditur: ſed qui tempeſtivè colitur. Si velis ut pinguis maneat ager, ſtata per intervalla fode. Qui quotidie ſcindit catullientem lupam is languidè hæret: at qui exſpectat donec ipſa natura affluenter exuberat, hic almo imbre in lætæ conjugis gremium deſcendit. Feſto die ſi quid prodegeris, profeſto egere licebit, niſi peperceris. Salaciores cito calveſcunt & ſeneſcunt. Non tantum latera fiunt invalida parumque firmi poplites, ſed & mens memoriaque vacillant, Ariſtot. *Prob.* xix. 4.

Hinc animi caligo & magna oblivio rerum
Quas modo geſſiſti.

Ve-

Vetulæ itaque erudiant adolescentiores ne maritorum vires frangant atque exhauriant sed reverenter habeant & libertatis impetum moderentur. Permissi ludi terminus Μηδὲν ἄγαν. Solon catus decoræ palæstræ Rector τρὶς ἑκάστου μηνός. Zenobia semel tantum quovis mense concumbebat, nec sui potestatem concedebat Odenatho, si cessaret profluvium. *Treb. Pollio c.* 30. Prœgnans, simulac menses desinunt pendere tributa, ante omnia abnuat desideria mariti. Ne fraudetis vos invicem nisi ex consensu pro tempore, ut puri jejuniis orationibusque vacetis: & ne vos tentet Satanas διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν, iterum in unum convenite, *Cor.* vii. 5. Eodem sensu quo *Irascimini & nolite peccare.* Julia repleta quoscunque admittebat sessores, *Macrob.* ii. 5. Cæteræ inter ζῶα ἄλογα bestiæ tantum τῆς γόνης χαριν invicem admittuntur, fœtuque suscepto repugnant: at mulier & equa semper Ἱπποκήλη, laborant, nunquam prosedano, *Aristot* iv. 5. 8. *Fœta* dicitur de animalibus: de muliere & equa *grauida*, *Plin.* vii. 1. viii. 17. Plato genitale viri vocat animal sui juris: at mulieris uterum servum dedititium cu-

piditatibus. Licet sic fieri soleat, tamen melius cum rebus humanis ageretur, si mariti minus indulgerent prægnantibus. Cum in procreatione sobolis natura operetur cum opifice cœlesti, ideo dum fingitur, dum animatur fœtus, nefas est operantem naturam ritèque crescentem afficere molestia. Si fœtus in visceribus matris vocis usu polleret, conqueretur se indigna pati: id quod etiam nescius fari facit cum primo respirat. Ex nimia petulantia suscepti plerumque sunt flagitiosiores. Nam perpetuis parentum urticis stimulati ac inflammati non possunt non per vitam ardere. Saul Jonathanem vocet *progeniem lasciva*, 1 *Sam* xx. 30. Præterea cogitate intemperantes sæpe intra ipsas artificis naturæ manus fœtum interficere. Si itaque turbatum naturæ ordinem videatis, suspicamini tantæ calamitatis causam fuisse nimiam plantatorum lasciviam. Si arietans embryonem non suffocet, efficit tamen, sicuti ego accepi, ut puerpera ejiciat scævos, claudos, atque gibbosos. Quare si domesticis funeribus erubescere nolitis, sinite gravidam manere obseptam. Γαμὸς ϑ ἡ παιδοποιίας ὄρεξις. Lege Lysiæ orat.

apud Platonem. Charondas quoque admonuit non niſi gignendis liberis conveniendum eſſe. ἡ Φύσις παιδοποιίας ἕνεκεν οὐκ ἀκολασίας ἐποίησε τὰ σπερμάτα. Ab ἐχέσῃ abſtinuere Judæi, teſte Clem. Alex. Eſſeni πρακλινοὶ in Palæſtina in Ægypto A. D. lvi. Θεραπευταὶ καὶ Θεραπευτρίδες (qui neque Eſſeni neque Chriſtiani,) in modum diſſidii ſecubabant, & tum demum in unum conveniebant cum liberorum ſuſcipiendorum cauſa genitalia arva conſeri deberent. Lege Philonem. Similia de Chriſtianis narrat Hieronymus. Palladius non diſſimulandus auctor refert Brachmanum uxores ex altera Gangis parte verſus Indiam habitaſſe, atque in eam viros tantum menſibus Julio atque Auguſto, cum ſativum inſtaret tempus trajeciſſe & per 40. dies perfunctis officiis, iterum remigraſſe in aliam inſulam, nec unquam gravidas ex intervallo reviſiſſe uxores. Spartianus memoriæ prodiit Peſcennium Nigrum rariſſimi exempli virum rei Venereæ prorſus fuiſſe ignarum, niſi ad procreandos liberos. Cereris ſacerdotes conſentientibus viris, amica ſeparatione viduantur imprægnatæ, averſantes

contactum masculorum usque ad oscula filiorum. Quemadmodum agricola postquam in terram conjecit semina, expectat donec ad lætam frugem adoleverint illa: quoque vir sapiens postquam intellexerit sistere profluvium, sinat gravidam, usque dum excuflerit onus, manere intactam. Græci viros prudentes vocant χρήσιμους. quales sunt hi qui nihil ineptè moliuntur. Qui cum ἐχθρῃ semen miscet, is laboris sui fructu privatur. Mulier ἐν σωφροσύνῃ γήμαι sed si se sobriam modestumque gerat, salva fiet διὰ τῆς τεκνογονίας μετὰ σωφροσύνης. 1 *Tim.* ii. 15. *Eurid. Iphig.* 543. *Aul.*

Μάκαρες οἱ μετρίας θεὸς
Μετὰ τε σωφροσυνας μετέχον
Λέκτρων, Ἀφροδίτας
Μανάμεν οἴστρων.

Adde *v.* 316. *in Bacch.* σωφρονίζεσθαι Æliano se inedia castigare. σωφροσύνη est prudens temperantia. *Suid. V. p.* 785. σωφροσύνης φιλοσοφία. *Chrysost. T.* v 695. *Eustath. d. od.* 1654. 9. E contra τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς. inclinatio carnis intempestiva

va Deo inviſa & Spiritui Sancto exoſa. LXX Interpretibus Στρῆνος, unde Apocalyſeos Scriptor Στρηνιάσαντες interpretatur πορνεύσαντες, c. XVII. 9.

Proinde ſi velitis eſſe Φιλοφρόσυνοι καὶ χρήσιμοι ſub rationis, quæ hominem diſcernit à mutis, jugum carnem redigite, eamque ad recti & frugalis conſilii dictamen componite, cujus terminos ſi quis exceſſerit, nihilque aliud ex conjugio petierit, niſi ipſam voluptatem, is neque prudens neque frugalis eſt, nec utile aut honeſtum meditatur; ſed πλεονεκτὴς λογικὴν λατρείαν prophanat. Εὐκαιρία ſcientia opportunitatis idoneæ, quæ & monente Tullio εὐταξία dicitur. Vos autem matronæ, ſimulac complicatæ naturæ ſigna apparent, nolite in medio lecti morari ſed in extrema ſponda ſecubate. Licet plebeiæ mulieres, quas natura fatali neceſſitate tam abjecto loco collocavit, ut ratione ſe ſublevare non poſſint pergant vitioſæ obtemperare naturæ, vos quæ cupitis liberos modeſtos, ſitis ipſæ flexibiles, frugi, modeſtæ & poculum deſiderii ſana ratione temperate, id eſt, convienter dictamini rationis rectæ vivite, quod in judicando ra-

rariſſimè fallitur. Non ad ſimilitudinem ſed rationem vivendum. Niſi ſana ratio hunc moderata fuerit furorem bruteſcit mulier. Ratione decedente appetitus ſatisfieri non poterit. Si ratio præerit appetitui, rationi ſuccumbet furor. Quod ſi itaque rationem ſanam ſequamini ducem eique appetitum obedientem præbeatis, cætera ludibundæ perficietis. Inferri poſſet mulierem habere in corpus mariti poteſtatem. Licet conjux habeat jus cogendi maritum ad debitam benevolentiam: tamen hoc privilegium æquo & iniquo tempore exercere neque ratio aut divina indulgentia jubent. Pittacus Mitylenœus inculcabat, Γίγνωσκε καιρὸν, Ὥρα ἱερᾶν, ὥρα ἢ γαμεῖν, ὥρα ἢ πέπαυσθαι. Quædam quæ tempore licent, eo mutato, non licent. Si conditio temporis ſit mutata, non licet hominem eſſe aut facere quod vult. *Quæ contra honeſtatem & bonos mores fiunt, ea nec facere nos poſſe credendum eſt*, ut ratiocinatur Papinianus. Nolite itaque contra opportunitatem temporis incubare aut inhærere viſceribus gravidæ ejuſque uterum puero faliente vexare. Si ratio malâ conſuetudine aberrare cœperit, revocetur ſapienti dicto.

In-

Inculcate conjugibus ἐν γάμῳ rectos & verecundos mores fœtum roborare. Orent cum Elizabetha ut repleantur Spiritu Sancto. Ne vacua poſſeſſio immundis Spiritibus pateat, evolvat gravida oracula ſacra. Sunt illa ἰατρεῖον ψυχῆς. Nulla animi ægritudo quæ non ſuam in illis invenit medicinam. Semper contra vigilantis mali (nam cum vacat pudicitia libido occupatiſſima eſt,) illecebras habebit pharmacum, & appetitus parebit dictamini rectæ rationis. Cum mulier otioſa ſemper malè cogitet, ideo frequentet ſtatas fidelium cogregationes: ſic animum ſimul & corpus exercebit. Sit conditionis ſuæ ſemper memor gravida, nec admittat maritum. Quæ repulſit temulentum; illa ſicut roſa, florum ſydus, inter ſpinas fulgebit. Poſtmodum enixo partu ſit prolis ſuæ nutrix puerpera. Cogitet mater infanti nihil gratius quam ſanguis, quo concretus & coalitus eſt.

Patimurne infantem noſtrum pernicioſo veneficæ, temulentæ aut ſervæ cruore ali, aut infici contagio? Spiritumque ducere in corpus & animum ex corpore & animo deterrimo? Id, Hercule, ipſum eſt quod ſæpenumero mi-

ra-

ramur, quosdam pudicarum mulierum liberos neque corporibus neque animis parentum suorum similes existere. Praterea qua partus suos deserunt ablegantque à sese & aliis nutriendos dedunt, vinculum illud coagulumque animi & amoris quo natura parentes cum filiis consociat, interscindunt aut certe quidem diluunt deteruntque; ita Favorinus apud A. Gellium xii. 1. Agni non linunt se subrumari ab alienis animantibus. *Columella, lib.* viii. Videte itaque quam valde expediat liberis illos fonte tuorum uberum rigari. Theodora Constantii Chlori conjors non hoc ignorabat. Illa enim, postquam partum solvisset, ipsamet infanti suum lac præbuit Uude in Numm. PIETAS ROMANA. Tandem ubi exaruit fons, renunciant exercitiis conjugati. Cum Theosebio apud Photium 1037. obliviscantur familiaritatis & officium repudient nuptiale. Habeant senes uxores tanquam non habentes, 1 *Cor.* vii. 29. In aere piscantur effœti. Non infœcundus, sed & letalis in senio coitus. Decrepiti æque ac pueri maximis suis damnis languentes stimulos irritant. *Juvenilis luxuria senectuti proxima, senilis sepulchro contigua est.* Democritus vitale semen conservando dicitur

ad

ad centeſimum perveniſſe annum *Tertull.* 45. *Apol.* Brachmanes ob hanc cauſam μακρόβιοι. *Dio Chryſ.* xxxv. Sicut & Bononienſes, *Phleg. Trallian.* Quare fibulam carni imponite ſupremam: ita tamen ut tori ſocia ob memoriam juventutis ſemper ametur. Caveant vetulæ oſſa excitare cremata. Cum jam diu in inſepultis conſenuiſtis membris diſſipate pulveres novendiales. Nunc calculi ſubducendi & vaſa colligenda reſtant. Nunc iter cœleſte meditandum, ad quod ſuſcipiendum non datur viaticum ſalubrius caſtitate.

Oſcula rara dabis nobis & non dabis ultro

Eſt quoque impudicitia quædam in nuptiis fecundis. Apud Romanos quæ paſſim permutabat viros ob confuſionem nominum, publica deteſtatione digna erat, *Val. Max.* ii. 1. Nemo integræ famæ illam dignabatur ſalutare. E contra Univiræ ſemper in ſolennibus magnus habebatur honor. Huic princeps cedebatur locus. Pudicitiæ ſignum in foro boario nefas

fas erat attingi nisi ab ea, quæ semel nupserat. *Fest.* In lapidibus omnibus UNIVIRA.

Ille meos primus qui me sibi junxit amores
Abstulit, ille habeat secum servetque sepulchro.

Christiani βιγαμίαν vocarunt μοιχείαν. Tertullianus *voluptuosum dedecus.* Τῆς ἐκκλησίας ῥύπασμα, Basil. M. Evolve *Ambrosium*, p. 217. & *Chrysost. de Virginitate.* Augustinus vero Cataphrygas, Montanistas & Novatianos ob id vituperat. Quod si non omnes, at saltem Mater v. liberorum sit sua sorte contenta. Contritum flammeum & cervix jugo fessa reposcunt ut nunc vas suum possideat. ἐν ἀγκάλαις καὶ πυρῇ. Sicut apud Schytas cum regibus sepeliri solebant coqui, pincernæ atque pellices: ita vidua cum cineribus defuncti omnem lenociniorum comburat apparatum: sic quasi navis relevata (nemo cum sarcinis enatat) emerget & cœlesti unietur sponso. *Apocal.* xix. 9. Quæ vidua est speret in dominum. 1 *Tim.* v.

De-

Desolata capiat solatium ex 1 *Joan.* ii. 17. studeat regnum Dei consequi puritate. Caro autem & sanguis istud possidere non possunt.

Virginibus, quæ usque ad senectutem corpus servaverunt impollutum, ipsa virtutis constantia sit calcar ad perseverantiam. Signata B. Mariæ virginitas sit illi lampas & vitæ luæ cynosura. Corporis habitum componat ad verecundiam & honestatem, & sic suis illecebris ipsa virtus trahet ad verum decus.

Te lanâ prope nobilem
Tonsæ Luceriam, non citharæ decent.

Exerceat se ἀσκητρίαις pervigiliis, geniculationibus atque jejuniis. Omne punctum tulere & illæ qui quæve propter regnum cœlorum cogitationes pravas ἰυνέχισαν, *Matth.* xii. Ad nuptias xxx. ad viduitatem lx. & ad hos & illa c. Coerceat cogitationes intra gyrum pudicitiæ. Si pudico amore langueas, te intemeratam osculabitur osculo oris sui Christus, fulciet te, futuræ felicitatis securam, malis citreis & tandem desideriis amoris cœlestis

languentem in ſereniſſimarum electarum collocabit ſedem, *Malach.* iii. 3. 4. Quæ ſeminat in ſpiritu de ſpiritu vitam mercabitur æternam. Animus cœleſti amore paſtus & pudicitia ornatus in virtutem reſolvitur cœleſtem. Chriſtus habet millenas miniſtras Phœbo puriores: ſi quoque inter illas deſideres computari, nocte dieque ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ excuba & ventila faces. Accende lampades iiſque infunde oleum bonorum operum, ut ſi forte de nocte veniat Redemptor, ei accenſis facibus obviam ire poſſis ejulans; Benedictus qui venit in nomine Domini.

Καλὸν μὲν δέμας ἄγνον ἔχειν ἀδιήτα τε μίμνειν,
Παρθενικὴν καθαροῖσι τ' ἀεὶ μελεήμασι χαίρειν.

Verum enimvero cum nullus ex voluntate viri & mulieris ſatus in hac vita conſequi poſſit habitum pudicitiæ & caſtitatis (Continentia eſt perfectionis faſtigium & omnium virtutum apex Pudicitia. Quæ ſumma integritas non contigit mortali. *Miſer ego homo! quis me liberabit?*) quid ali-

aliud dicendum quam cum omnes debellaverimus hostes, semper tamen nobis à primæ ætatis carceribus ad metam usque cum carne, mundo & Satana superesse luctam. Videtur supremus Ἀγωνοθέτης, hunc Holophernem nobis reliquisse perpetuum, ut cum virtus sine adversario marceat, semper cum eo ἀνταγωνίστῳ pertinaciter certaremus, donec tandem revertatur purus. Cum molle agens in molle torpescat, è contra durum collidat molle, ideo Imperator supremus, ne otiis delibuti & segnitie vel inertia deliniti pereant milites, eos assiduis exercet laboribus. Objicit Dux difficultates & quos amat implicat tentationibus. Non inducit nos Pater cœlestis in tentationes, sed in ipsa sereni fiducia nos probat.

Securo nihil est te, Nævole, pejus: eodem
Sollicito, nihil est, Nævole, te melius.

In adversis unumquemque explorat Deus. Sicut aurum igne, ita nos discriminibus expolimur. Calamitas virtutis occasio est. Non est mollis è terris ad

astra via. Qui parcè, sobriè, severè, castèque vivit, is nullam habet luctam: qui autem cum affectibus pugnat, sudat & alget, interim manet continens, ille majorem reportabit gloriam quam temperans. Nemo enim præmium percipit ante experimentum. Christiano certandum per totam vitam suam. Nam nullas inducias largiuntur ejus hostes. *Esto fidelis usque ad mortem & tibi dabo coronam vitæ* inquit Βραβεύτης. Oportet laurum Herculis ritu morte petamus. In Olympicis Pythiisque non ille consequitur oleastrum, qui cum pulvere relictus luctatur, sed qui usque ad finem extremum, quod contendit, obtinuit. In Prometheis is victor erat qui cursum perfecisset inextinctâ face: ita qui lampade accensâ ad ultimum conflictûs punctum perseverat, is λαμπαδηφόρος victor ac triumphator erit. Virtutis apex πλεῖν δρόμου. Quò amarior lucta, eò gratior victoria. Quò longior pugna, eò sublimior adorea. Cum omnia peccata nos rapiant invitos, concupiscentia autem carnis intus struat insidias & nos reluctantes percellat voluptate, ideo nullum vitium difficilius potest vinci

ci quam voluptuosa carnis libido. Publicus hostis qui palam aggreditur, facilè cavendo potest vitari: at hic adversarius arcem suam opprimit antequam potest explorari. Unde possitis colligere quantum gloriæ reportaverit quisquis intestinam domaverit belluam & tam blandum superaverit hostem. Certè qui domesticam hanc lenam subegerit, ille seipso fortior fuit: nam ipsi naturæ vim intulit & insitis atque innatis vitiis mederi potuit: adeoque majorem quam Furius de Gallis, Papyrius de Samnitibus, Scipio de Numantia reportavit trumphum. Scipio ad Masinissam. *Non est tantum ab hostibus armatis ætati nostræ periculi, quantum ab circumfusis undique voluptatibus. Qui eas sua frænat virtute ac temperantia domuit, multo majus ille decus majoremque sibi peperit victoriam quam nos Syphace victo habemus.* Livius *lib.* 30. Fuit olim Scipionis Africani præter alios suæ ætatis castissimi statuæ inscriptum MAXIMARUM CUNCTARUM VICTORIA VICTA VOLUPTAS. Intueamur inconcussum Scipionis robur. Contemplemur ejus animi dotes easque, si pote sit, æmulemur. A-

lexander Mag. Cum Apelli mandâſſet ut Pancaſten nudam pingeret, atque ex pictura tantum hauſiſſet furorem, ut corpus ſuum mentemque, ne ſpectatoribus ludibrio foret, ſtatim converterit aliorſum, Pictori ſuos conceſſit amores. Magnus animo, major imperio ſui nec minor hoc facto quam triumpho militari. Seipſum enim vicit, quo altior virtus ire non poteſt, *nec torum tantum, ſed & affectum ſuum reliquit artifici.* Agedum, commilitones, ſi quid nos facere oporteat, habeamus nos noſmetipſos in poteſtate, & contra appetitus noſtros tanquam contra inteſtinum hoſtem pugnemus, ſic Alexandro Mag. palmam reddemus dubiam. Summa perfectio paſſiones habere in poteſtate, nec ab iis regi, ſed illas ipſas moderari. Cogamus omnes virtutes & induamus τὴν πανοπλίαν τῦ θεῦ. Sit fides clypeus, verecundia galea, juſtitia thorax, pudicitia gladium, temperantia cingulum, & denique abſtinentia caſtrum. His egregiis undiquaque muniti, cincti & ſepti præſidibus ignita quævis maligni tela repellemus. Sed cum niſi magni animi & excelſi & prudentia fortitudineque fiden-

dentis ſit expetere pugnam, & indicere bellum: nos autem poſt lapſum imbelles ſimus & integritatis noſtræ interemptorem, ſalvâ pudicitiâ, domare non poſſimus, (quis enim potuit? aut potuit unquam?) magis tutum videbitur non pugnare. Comicus malebat luctari *cum Leone, cum Excetra, cum Apro Ætolio, cum Avibus Stymphalicis, quam cum Amore.* Quippe ſi unam viceris, ſtatim alia ſubnaſcitur hydra. Ratio quia certaminis cogitatio abſorbet meditantem. Nam ſimulac phantaſia ſibi depingit hoſtem, inficitur illa neceſſitate cogitati.

Primus ille motus, rationis expers, concitus non paulatim incipit, ſed dum procedit totus eſt. Utinam poſſimus ita caput calcare ſerpentis ut calcaneum noſtrum mordere non poſſit! Sed nunc cum caput ſerpentis conterimus calces noſtros mordet os contuſum, ſæpeque victoris pedes implicat laqueis, quibus illum iterum ſub ſuam redigit ditionem. *Durum eſt contra ſtimulos carnis calcitrare.* Sicut is qui extremam partem longæ tenuiſque haſtæ movens motum diffundit: ita qui finit ſenſus quati & ſtimulos moveri motum retinere

non poteſt. Solet Serpens occultare virus ſuum & obliquè inſidiari. Si vel latum unguem illi cedamus. Qui putat ſe interfeciſſe cupiditates ſæpe à reliquiis evertitur. Cum itaque tanto periculo moveamur præſtigiæque ſemel incitatæ non ſoleant bonâ fide manſueſcere, ideo ſimus eâ vigilantia ac ſagacitate, ut obliquum meditantis ictum vitemus noſque celeri fugâ ſalvemus. Dementis eſt ſereno celo optare tempeſtatem. Potius eripienda ſunt vela vento. Ulciſcenda quidem eſſet injuria toti mortalium generi illata: ſed quis hominum natorum Veteratoris, qui per tot ſæcula percalluit, verſutos dolos poſſit illudere? Omnibus omiſſis una cautio *fugere*. Simulac in Phædras, Calvinas, Catienas, Argentarias, ſimileſque incidimus belluas, ne perturbatione adflictemur, cum Bellerophonte conſilium habeamus in arena. Quod aſſequemur ſi fugiamus. Fugere non eſt adventanti obviam procedere hoſtemque invadere, ſed vitare plagas & tanquam ex incendio effugere. Τας δ νεωτέρικας ἐπιθυμίας φεύγε. Non minor eſt virtus benè fugere quam fortiter pugnare. *Virtus eſt vitium fugere, & ſapientia prima ſtultitia caruiſſe.*

Jo-

Joſephus relicto pallio in manus adulteræ *fugit & egreßus eſt foras. Gen. 39.* Nec tantum declinandi ſunt hujus ſæculi ſcopuli: ſed nunc identidem noſmetipſos effugere debemus. Quod ut intelligamus oportet ut collecta in ſe ipſam virtus, ſimulac ei obverſatur oblectatio, incunctanter convertat vim ſuam in meditationes ſpirituales.

Sed fugitare decet ſimulachra & pabula amoris,
Abſterrere ſibi atque aliò convertere mentem.

Quid jucundius quam æternitatem meditari, & cœleſtia illa gaudia mentis exceſſu præcerpere; Multo magis etiam elaborandum ut à nobiſmet ipſis diſcedamus. Niſi obſtemus nos nobis præſto ſunt naturæ inſitæ infirmitates. Quod ſi à nobis ipſis diſcedamus diſcedent & illæ imbecillitates. Simus innocentes. Optimus triumphus *innocentia.* Innocentia eſt commotionis vacuitas. Innocens dicitur non qui nihil nocet, ſed qui nocere ignorat. Sicut aquæ tranquillitas intelligitur cum ne minima aura commovit fluctus: ita placatus animi

ſtatus cernitur cum perturbatio nulla eſt. Qui ſunt corde mundi illi placidiſſima in animo pace fruuntur. *Si cor noſtrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus erga patrem cœleſtem.* Hoc itaque ſimplex & unicum teneamus *Non geſtire.* Qui non geſtit ille omni animi motu vacuus eſt. Sed cùm nemo adeo ſit humanitatis exhæres, ut hæreditarium malum non illum commoveat omnino: ideo ferociente & inſultante inteſtino ſimul & extraneo hoſte auxilium Dei implorandum eſt. Sævis in undis, ut naufragus ligno, ita cruci Redemptoris noſtri adhærendum eſt. Is qui omnium Rector eſt & amator ſuorum ipſis procellis ſtatuet modum, noſque fluctuantes ex ſæviſſima tempeſtate eripiet, & tandem ſanctum Pæana canentium choro adſcribet. Κύριε ἐλέησον.

Ad Te itaque nos vertimus, Fons pudicitiæ & caſtitatis. Tuam manubus expanſis, tuam genubus flexis depoſcimus opem. Contrito corde confitemur peccata noſtra. Peccavimus, peccavimus prodigi. Cogitationibus, factis & facinoribus tuam, eheu! laceſſivimus iram, tuam in nos provocavimus vindictam. Sumus à capi-

te

te ad calcem ſanioſi, nec pars ulla, proh facinus! in nobis ſana. At tu, pater benigne, pœnitentibus nunquam tuam denegaſti gratiam. Torquent nos à nativitate contracta uſque in hunc diem congeſta debita. Deprecamur æs conflatum, non alienum ſed noſtrum. Imploramus tuam miſericordiam ſupplices. Petimus, ut erga nos pœnitentes & mœrore proſtratos digneris eſſe miſericors. Hanc tuam munificentiam, bone Deus, largire nobis propter ſatisfactionem filii tui unigenæ, qui majorum noſtrorum offenſas pretioſo ſuo ſanguine expunxit ac delevit. Sicut nativitatis noſtræ macula, puriſſimo immaculati agni ſanguine abluiſti: ita nunc ſuccreſcentes veteris contagii ſpinas evelle, eradica, & Spiritus tui Sancti igne conſume. Libera nos, Pater cœleſtis, ab inſubido appetitu, à cordis, à mentis cæcitate. Cor mundum crea in nobis, Domine, & Spiritum rectum innova cerebro noſtro: Defende nos contra inſidias inteſtini & ſemper vigilantis mali: nec patiare nos filios tuos maligni vafricie duci in tentationes. Interveni cogitationibus noſtris, Sanctiſſimum Numen, ne qui peccati

cati primi Dux, auctor & actor fuit, se nostræ immiscеat phantasiæ. Illabere intellectui nostro, ut possimus nos ipsos prudenter tueri. Averrunca nosmet à nobis ut possimus nosmet ipsos effugere. Dissipa caligines ut possimus videre vanitatem. Doce nos statuta tua ut valeamus evitare occursum mali. Sicut ex malitiæ ludo peccatrices perduxisti in gymnasium virtutis: ita nos è voragine impuritatis extrahe. Cum autem insito morbo mederi non nisi connubio possit, ideo quæsumus ut nobis familiæque nostræ sis propitius. Tu qui humanæ fragilitatis conscius es, Deus, ulceribus nostris medicinam provide salutarem. Des sodes pudicam, sinceram & bene moratam sociam, ut bini illum, quo ardemus cœlibes, ignem extinguamus conjugati. In ipso geniali lecto, ut torus fiat immaculatus, converte desideria nostra ad verecundiam & sobrietatem. Perseveremus vasa nostra custodire in honore & castitate donec his excussis, novis induti corporibus, coronam consequamur perfectissimæ integritatis, illaque qua nunc ἅγιοι πεπλεσμένοι gavisi tuas decantant laudes, nos quo-

quoque in exaltatione ante majestatis tuæ conspectum constituti in æternum gaudeamus sanctitate. Annue votis, annue precibus nostris, ô Pater & Sator noster! per & propter tuum erga genus humanum amorem, simul & propter Filii tui Redemptoris nostri Jesu Christi victoriam. Cui pariter ac Tibi, omnipotens & æterne Deus, & Spiritui Sancto sit honor & gloria & potestas nunc & semper in sæcula sæculorum. *Amen.*

Hadrianus Beverlandus
Supplex orabat in arce Vindesorienſi,
Anno 1693.

FINIS.